

**ESTRUTURA
EMPRESARIAL E
POLÍTICA INDUSTRIAL**

2

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía Aplicada e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Índice

Capítulo 2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL	3
2.1. Introducción	3
2.2. Estructura e dinámica empresarial galega	3
2.3. Análise de enquisas industriais.....	30
2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial	30
2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio.....	34
2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos.....	37
2.3.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos ...	44
2.4. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+i).....	47
2.5. Innovación tecnolóxica nas empresas	59

Capítulo 2. ESTRUTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

2.1. Introducción

Este capítulo resume a evolución da economía de Galicia dende unha perspectiva microeconómica, realizando unha análise da principal información do seu tecido produtivo e empresarial. Así mesmo, inclúese unha revisión das principais políticas públicas desenvolvidas polas diferentes administracións para o seu desenvolvemento.

O capítulo consta de tres partes. A primeira describe a estrutura empresarial, salientando á súa evolución recente a través dos principais datos das empresas (tamaño, distribución, sector de actividade ou persoas empregadas) e a súa estrutura societaria. Iso posibilita obter unha visión simplificada da xeografía empresarial galega, que será obxecto de comparación con outros ámbitos autonómicos ou estatais. Para esta parte utilízanse datos obtidos do Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE); os fornecidos nas bases do Instituto Galego de Estatística (IGE); e os incluídos no Rexistro Mercantil.

A segunda parte realiza unha análise sectorial a través de enquisas estruturais do INE, revisando os tres sectores principais de actividade económica (industrial, comercial e de servizos). Así mesmo, e seguindo a mesma estrutura que no apartado previo, realízase unha comparación da evolución dos datos na comunidade galega co acaecido no resto do Estado, para poder estimar a súa evolución relativa.

En derradeiro termo, procédese coa revisión dos indicadores principais das enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e alta tecnoloxía do INE.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega

A descrición da evolución e estado da estrutura empresarial na comunidade galega iníciase coa revisión do seu número de empresas desagregado en función de distintos criterios: sectores de actividade, número de persoas asalariadas nestas organizacións, condición xurídica baixo a cal son constituídas etc. A dita análise permite achegar unha visión da demografía empresarial galega próxima á realidade, así coma unha panorámica comparativa en relación á situación a nivel nacional.

Neste apartado cómpre sinalar que as fontes estatísticas distinguen entre empresa e unidades locais. As primeiras son aquelas entidades organizativas de produción de bens

e servizos que exercen actividade nun ou varios lugares. Mentres que as unidades locais son empresas (ou parte delas) situadas nunha localización xeográfica concreta onde se exercen actividades económicas. Para as análises incluídas neste capítulo utilizarase de forma preferente o número de empresas, incluíndo as unidades locais naqueles casos nos que acheguen información substancial.

Os datos proceden do DIRCE, segundo a explotación proporcionada polo INE. Este directorio inclúe datos estatísticos de empresas combinados con datos da Seguridade Social, os procedentes das retencións do imposto sobre a renda das persoas físicas (IRPF), o imposto de actividades económicas (IAE) e os de Rexistro mercantil. A información refírese á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúe as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das Administracións públicas (aínda que si as empresas públicas). O cadro 2.1a resume estes datos en relación con 2021.

Cadro 2.1a**Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2021**

	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
España	3.366.570	192.555	417.017	713.305	2.043.693
Andalucía	531.160	28.366	58.976	132.504	311.314
Aragón	88.602	6.410	11.490	17.456	53.246
Asturias	67.573	3.451	8.052	13.741	42.329
Baleares	98.120	4.735	16.837	15.474	61.074
Canarias	147.999	5.480	16.396	30.893	95.230
Cantabria	38.636	2.054	5.524	7.654	23.404
Castela e León	157.131	11.332	22.447	35.371	87.981
Castela-A Mancha	127.673	10.958	19.716	31.427	65.572
Cataluña	622.967	34.814	75.035	119.900	393.218
C. Valenciana	368.044	24.057	45.261	83.065	215.661
Extremadura	66.386	4.778	8.328	18.708	34.572
Galicia	194.657	11.851	27.427	44.091	111.288
Madrid	547.040	20.554	60.418	92.263	373.805
Murcia	95.294	7.048	12.224	24.174	51.848
Navarra	44.334	3.838	6.335	9.036	25.125
País Vasco	139.824	10.433	19.097	29.312	80.982
A Ríoxa	22.357	2.202	2.757	4.805	12.593
Ceuta e Melilla	8.773	194	697	3.431	4.451

Fonte: INE, DIRCE.

O número de empresas activas en España a 1 de xaneiro de 2021 é de 3.366.570, 37.858 menos que en xaneiro do ano anterior, o que supón unha redución do 1,1%, fronte ao incremento do 1,2% entre 2019 e 2020. O principal responsable deste descenso é o sector comercio, cunha caída do 1,83% das súas empresas, seguido do sector industrial, cunha redución do 1,56%.

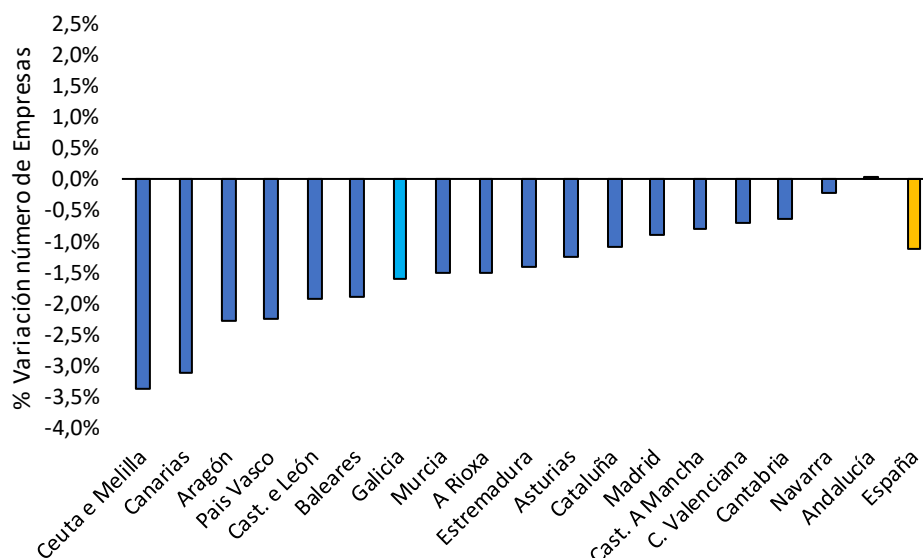
O sector servizos considerado no seu conxunto mantén o dominio no tecido empresarial, acadando preto dun 82% do total de empresas, moi superior á participación das empresas de construción ou industriais (12,3% e 5,7%, respectivamente). O 61,46% das empresas concéntranse en Cataluña (18,5%), Madrid (16,25%), Andalucía (15,7%) e a Comunidade Valenciana (10,9%), consolidándose o cuarto período consecutivo de incremento de participación destas catro comunidades no tecido empresarial do Estado.

En 2021 a comunidade galega rexistra 194.657 empresas, 3.156 menos que o ano precedente (unha caída do 1,6%). Porén, mantense un ano máis en quinta posición no relacionado co número de empresas, cun 5,78% das empresas españolas. Tamén en Galicia predomina con claridade o sector servizos (79,8%) fronte ao industrial (6,1%) ou o das empresas da construción (14,1%). A concentración relativa de empresas galegas industriais, de construción e comerciais é lixeiramente superior á media estatal, fronte a unha menor presenza das empresas do “resto de servizos”, cunha participación catro puntos porcentuais inferior á media do Estado.

O gráfico 2.1 amosa as variacións relativas do número de empresas rexistradas en cada comunidade ou cidade autónoma no período 2020-2021, encabezando as perdas as cidades autónomas de Ceuta e Melilla e Canarias (todas por riba do 3%), mentres que só Andalucía recolle un moi lixeiro incremento no seu número de empresas.

Gráfico 2.1

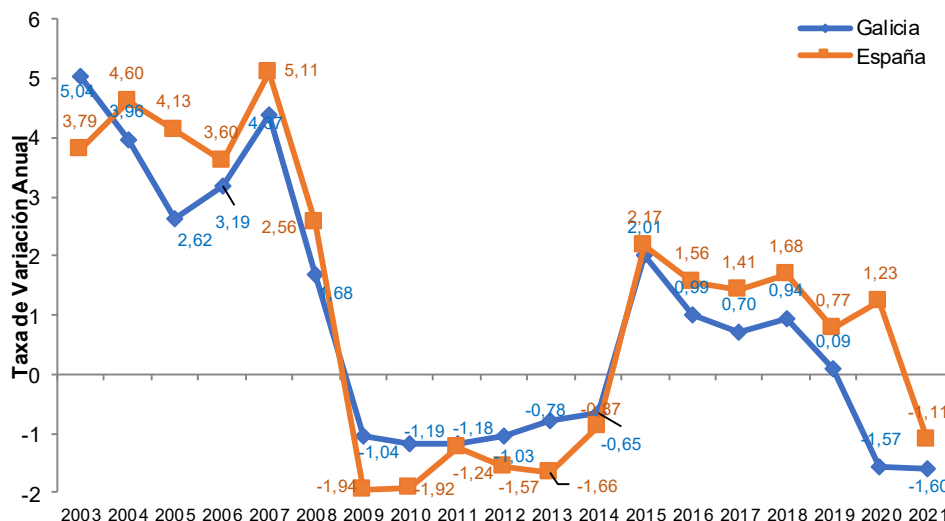
Variación relativa do número de empresas rexistradas por CC.AA. 2020-2021

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A evolución da taxa de variación anual do número de empresas rexistradas en Galicia e España (gráfico 2.2) permite constatar que o tecido empresarial da comunidade galega inxírese nun proceso de desaceleración dende 2015. en ambos contextos, os datos de

2020 presentan unha notable caída diferencial das empresas rexistradas en Galicia en comparación co resto do Estado. Pola contra, en 2021 en Galicia estabilizouse a perda, pero non así a nivel nacional que pasou dun aumento do 1,23% entre 2019-2020 a un descenso do 1,11% en 2020-2021.

Gráfico 2.2**Taxa de variación do número de empresas rexistradas. Galicia/España. 2003-2021**

Elaboración propia con datos do INE.

A información anterior pódese completar cos datos das empresas con actividade en Galicia (IGE), que inclúe empresas pero tamén as unidades locais e as organizacións do sector primario (cadro 2.1b). Aínda que estes datos inclúen un ano menos, confirman esa desaceleración previamente comentada, que se estende a todos os sectores de actividade, especialmente, na construción.

Cadro 2.1b**Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009). 2017-2020**

	Nº empresas				Nº empresas		
	2017	2018	2019	2020	17-18	18-19	19-20
1 Agricultura e pesca	40.616	41.233	40.945	40.918	1,52%	-0,70%	-0,07%
2 Industria, incluída a enerxía	14.766	14.712	14.708	14.035	-0,37%	-0,03%	-4,58%
3 Construción	31.609	31.350	30.883	29.330	-0,82%	-1,49%	-5,03%
4 Servizos	158.667	160.336	161.709	161.377	1,05%	0,86%	-0,21%
Total	245.658	247.631	248.245	245.660	0,80%	0,25%	-1,04%

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Coma resultado destes comportamentos, continúa a tendencia á perda de peso relativo das empresas galegas no conxunto de empresas do Estado iniciada en 2014 (cadro 2.2). En concreto, a participación no recente 2021 é a menor da serie observada (5,78%).

Cadro 2.2

Evolución do número total de empresas. Galicia/España. 2006-2021

Ano	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874	196.535	194.511	192.998
España	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263	3.250.576	3.199.617	3.146.570
%	6,04	5,99	5,94	6,00	6,04	6,05	6,08	6,13
Ano	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Galicia	191.745	195.595	197.538	198.923	200.801	200.972	197.813	194.657
España	3.119.310	3.186.878	3.236.582	3.282.346	3.337.646	3.363.197	3.404.428	3.366.570
%	6,15	6,14	6,10	6,06	6,02	5,98	5,81	5,78

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.3a completa esta información, ampliando o marco temporal de análise e engadindo a distribución xeográfica das empresas en Galicia nas súas provincias. A dita información permite obter as seguintes conclusións principais:

- A participación das empresas galegas no total de empresas españolas rexistradas no DIRCE mantén a mesma porcentaxe que en 2020 (5,8%), situada no seu valor mínimo dende 2004 e confirmando un decrecemento leve e progresivo dende 2014.
- Confírmase a distribución asimétrica de empresas entre as provincias galegas, onde as localizadas na Coruña e Pontevedra (sete de cada dez) son claramente superiores ás situadas nas provincias orientais. Como en anos precedentes, a provincia pontevedresa presenta un maior dinamismo. O progresivo incremento da participación das empresas desta provincia vai en detrimento da relativa perda de presenza das empresas coruñesas, fronte a un comportamento máis estable das empresas de Lugo e Ourense.
- A evolución no ano 2021 ven reforzar estas tendencias. Así, o maior número de empresas das provincias da Coruña e Pontevedra fan que os cambios nestas provincias teñan maior intensidade que no resto da comunidade. Con todo, se na provincia coruñesa a porcentaxe de redución das empresas é superior á media galega (1,7% fronte á media galega, do 1,6%), na pontevedresa e lucense a caída é lixeiramente inferior á dita media (1,5%).
- A evolución global do período (1995-2021) reflicte un menor dinamismo empresarial na comunidade galega. O número de empresas aumenta un 32,1%, fronte ao incremento superior ao 46% do número de empresas a nivel estatal. As empresas da provincia pontevedresa superan con claridade a media de crecemento do tecido empresarial galego, acadando un 44,8%. Os crecementos son notablemente inferiores en Lugo e Ourense, dun 22,6% e 16,9%, respectivamente.

- No cómputo global do período, as empresas creadas en Galicia representan o 4,4% das empresas de nova creación en España nestes anos. Das 47.267 empresas que se crearon en Galicia no período de análise, case a metade (44,6%) elixiron Pontevedra como localización; un 39,3% sitúanse na provincia coruñesa, e unicamente un 16% sitúanse en Lugo e Ourense.

Por outra banda, a análise da evolución interanual recente (2010-2021) das empresas rexistradas anualmente en cada unha das provincias (cadro 2.3b) confirma a relativa desaceleración no ritmo de creación de empresas en todas elas, particularmente notable na coruñesa, polo importante cambio de tendencia observado.

Cadro 2.3a

Distribución das empresas por provincias. Galicia/España. 1995-2021

	Nº empresas						Peso relativo provincias/Galicia				Peso relativo Galicia/España
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	41,8%	13,4%	12,9%	31,9%	6,4%
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	41,9%	13,3%	13,0%	31,9%	6,4%
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	41,9%	13,2%	12,9%	31,9%	6,4%
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	41,8%	13,2%	12,8%	32,1%	6,4%
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	40,2%	13,5%	13,1%	33,1%	6,2%
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	41,8%	13,1%	12,6%	32,5%	6,4%
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	41,7%	13,0%	12,6%	32,6%	6,3%
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	40,0%	13,2%	12,8%	34,0%	6,1%
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	41,2%	12,9%	12,4%	33,5%	6,2%
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	41,3%	12,4%	12,2%	34,0%	6,2%
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	41,5%	12,4%	12,1%	34,0%	6,1%
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	41,3%	12,4%	11,9%	34,4%	6,0%
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	41,4%	12,3%	11,8%	34,5%	6,0%
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	41,4%	12,3%	11,7%	34,6%	5,9%
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	41,6%	12,4%	11,6%	34,5%	6,0%
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	41,6%	12,4%	11,6%	34,4%	6,0%
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	41,4%	12,5%	11,7%	34,5%	6,0%
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	41,3%	12,5%	11,7%	34,4%	6,1%
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3.146.570	41,6%	12,4%	11,8%	34,2%	6,1%
2014	79.854	23.703	22.663	65.525	191.745	3.119.310	41,6%	12,4%	11,8%	34,2%	6,1%
2015	81.432	24.087	22.991	67.085	195.595	3.186.878	41,6%	12,3%	11,8%	34,3%	6,1%
2016	82.156	24.353	23.061	67.968	197.538	3.236.582	41,6%	12,3%	11,7%	34,4%	6,1%
2017	82.403	24.549	23.140	68.831	198.923	3.282.346	41,4%	12,3%	11,6%	34,6%	6,1%
2018	83.313	24.760	23.291	69.437	200.801	3.337.646	41,5%	12,3%	11,6%	34,6%	6,0%
2019	83.316	24.792	23.166	69.698	200.972	3.363.197	41,5%	12,3%	11,5%	34,7%	6,0%
2020	81.599	24.432	22.682	69.100	197.813	3.404.428	41,3%	12,4%	11,5%	34,9%	5,8%
2021	80.233	24.059	22.322	68.043	194.657	3.366.570	41,2%	12,4%	11,5%	35,0%	5,8%

Elaboración propia con datos do DRCE (INE)

Cadro 2.3b

Evolución interanual nº empresas. 2010-2021

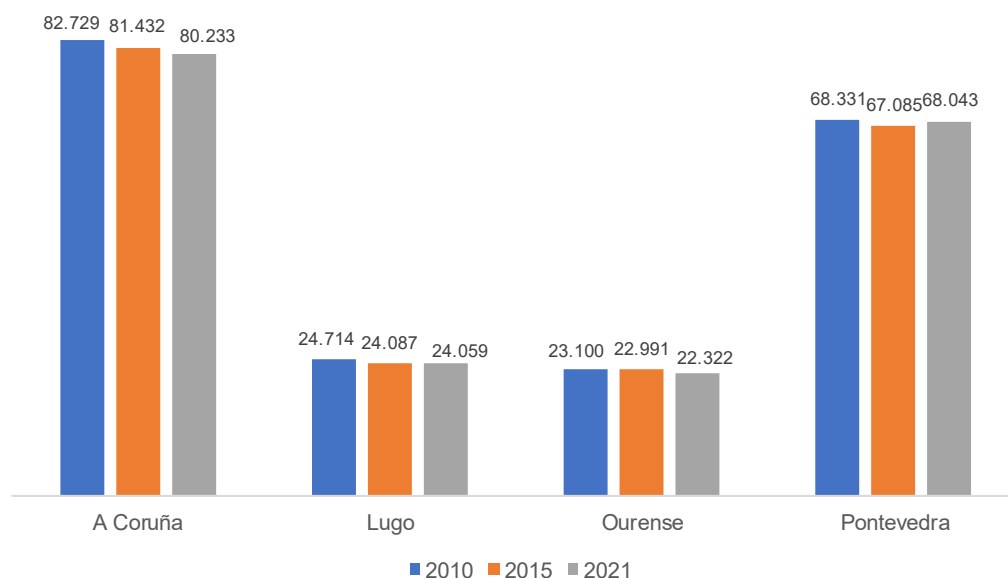
Ano	Variación anual nº empresas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2010	-1,22	-0,59	-0,88	-1,47	-1,19	-1,92
2011	-1,70	-0,87	-0,49	-0,88	-1,18	-1,24
2012	-1,12	-0,86	-0,62	-1,12	-1,03	-1,57
2013	-0,24	-1,10	-0,66	-1,35	-0,78	-1,66
2014	-0,45	-1,33	-0,14	-0,82	-0,65	-0,87
2015	1,98	1,62	1,45	2,38	2,01	2,17
2016	0,89	1,10	0,30	1,32	0,99	1,56
2017	0,30	0,80	0,34	1,27	0,70	1,41
2018	1,10	0,86	0,65	0,88	0,94	1,68
2019	0,00	0,13	-0,54	0,38	0,09	0,77
2020	-2,06	-1,45	-2,09	-0,86	-1,57	1,23
2021	-1,67	-1,53	-1,59	-1,53	-1,60	-1,11

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

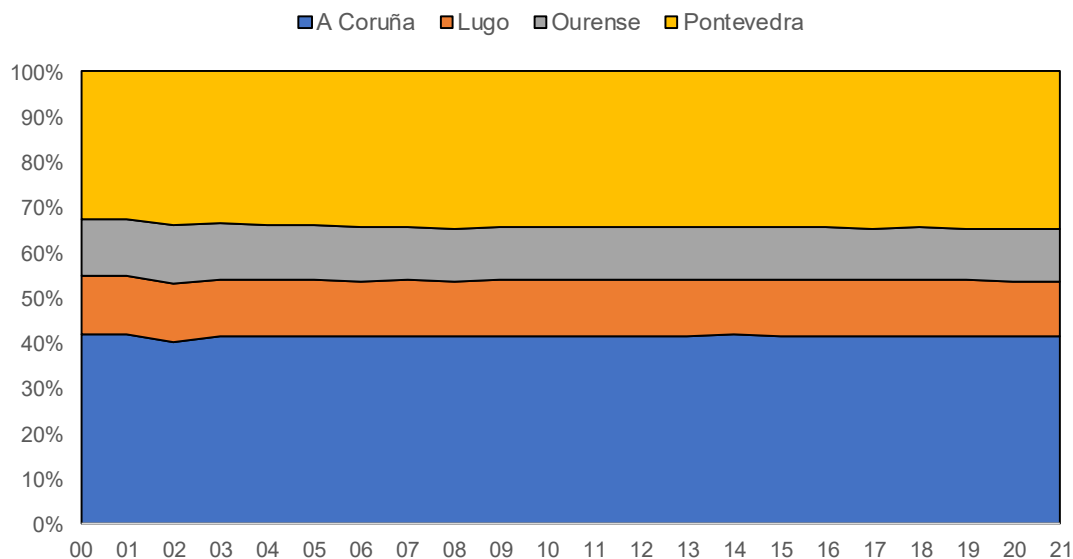
O gráfico 2.3 achega unha nova perspectiva desta evolución relativa. Pese a que o marco de comportamento é relativamente estable, é posible distinguir a concentración empresarial en torno ás provincias atlánticas e o paulatino crecemento da localización de empresas na provincia pontevedresa, fronte a unha ralentización do ritmo de creación de unidades empresariais na da Coruña. Estas tendencias reflíctense tamén no gráfico 2.4, que recolle a evolución dende 2000 a 2021.

Gráfico 2.3

Número de empresas por provincias. 2010-2015-2021

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Gráfico 2.4**% provincial no total de empresas en Galicia. 2000-2021**

A distribución das empresas por sectores económicos (cadro 2.4a) revela unha maior participación das empresas galegas no sector servizos (excluído o comercio). Obsérvase tamén que o peso relativo das empresas industriais, de construción e de comercio é lixeiramente superior na comunidade galega, fronte a unha menor participación das empresas encadradas no “resto de servizos”.

Cadro 2.4a**Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2010-2021**

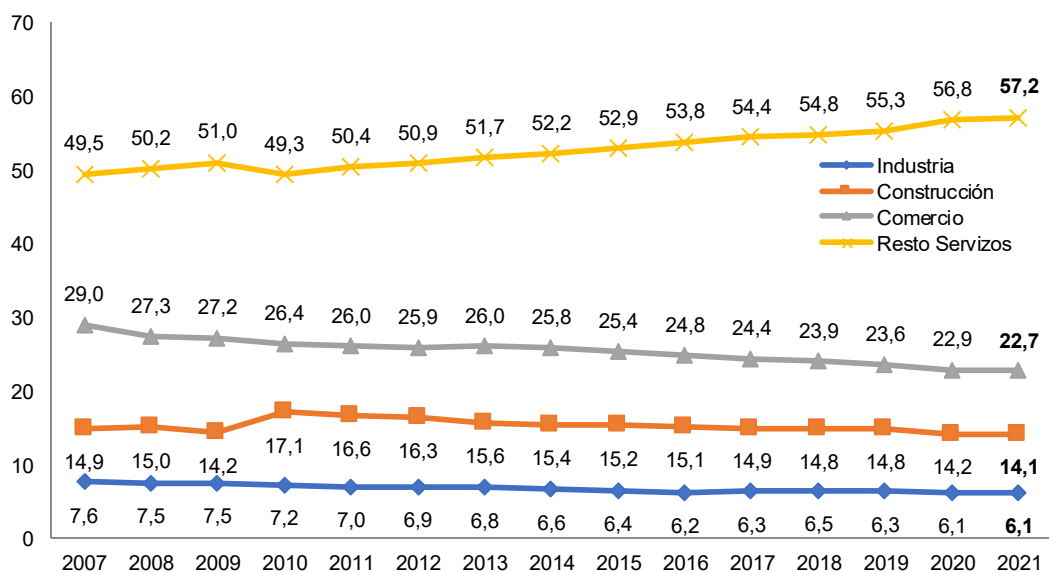
Sector	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	7,2	7,0	7,0	6,8	6,9	6,7	6,8	6,6	6,6	6,4	6,4	6,2
Construción	17,1	15,5	16,6	15,0	16,3	14,5	15,6	13,5	15,4	13,1	15,2	12,7
Comercio	26,4	24,2	26,0	24,1	25,9	24,2	26,0	24,3	25,8	24,6	25,4	24,0
Resto de servizos	49,3	53,3	50,4	54,2	50,9	54,6	51,7	55,6	52,2	56,2	52,9	57,1
Sector	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	6,2	6,0	6,3	6,1	6,5	6,2	6,3	5,9	6,1	5,7	6,1	5,7
Construción	15,1	12,6	14,9	12,3	14,8	12,4	14,8	12,6	14,1	12,4	14,1	12,4
Comercio	24,8	23,4	24,4	23,0	23,9	22,4	23,6	22,0	22,7	21,2	22,7	21,2
Resto de servizos	53,8	58,0	54,4	58,7	54,8	59,0	55,3	59,5	57,2	60,7	57,2	60,7

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.
 Fonte: INE, DIRCE.

O gráfico 2.5, que reflicte a evolución temporal dende 2007, permite observar o progresivo incremento de participación das empresas encadradas no “resto de servizos” fronte a un descenso leve das comerciais. Pola súa banda, as empresas de construción e industriais presentan un comportamento máis estable.

Gráfico 2.5

Peso relativo das empresas nos sectores económicos. Galicia. 2007-2021

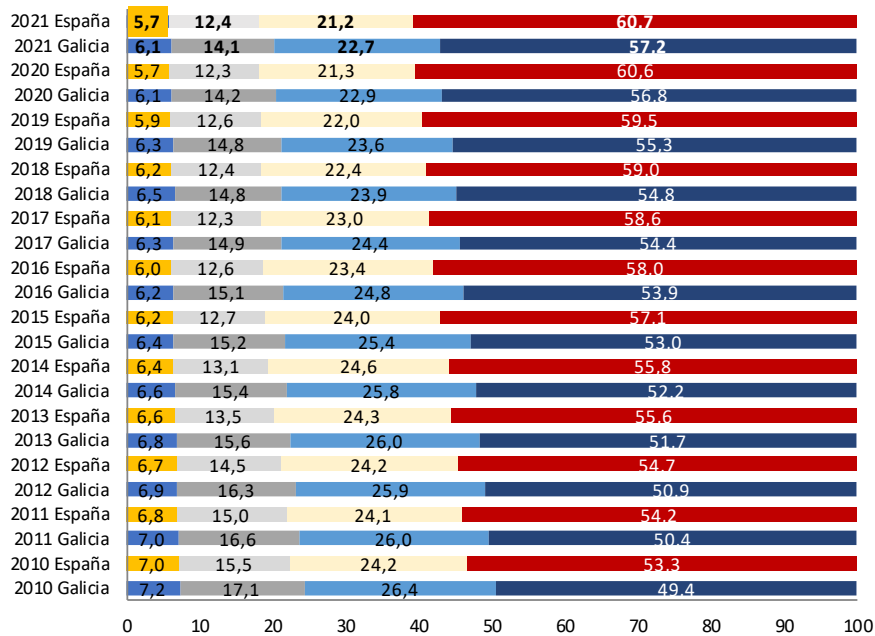

Elaboración propia con datos do INE.

A análise desta distribución empresarial por sectores ao longo dos últimos anos (gráfico 2.6) constata unha paulatina transformación da estrutura empresarial similar en Galicia e España, aumentando a presenza das empresas no sector de “resto de servizos” a costa dunha contracción de empresas industriais, de construción e comercio. Na pasada década, na comunidade galega as empresas do “resto de servizos” aumentan a súa participación en algo máis de sete puntos porcentuais, mentres as industriais retroceden un punto, as de construción pouco menos de tres puntos e as comerciais tres puntos e medio. Pola súa banda, no conxunto de España obsérvase un avance similar das empresas xenéricas de servizos, compensado cunha caída máis pronunciada do sector da construción e menos relevante do sector comercial.

Gráfico 2.6

Empresas por sectores económicos. Galicia/España. 2010-2021

Disposición das barras: Industria-Construcción-Comercio-Resto de servicios.

Elaboración propia con datos do INE.

A análise dos datos do IGE sobre as empresas con actividade económica en Galicia distribuída por provincias (cadro 2.4b) non presenta variacións en relación co previamente comentado. Por outra banda, a desagregación provincial dos datos non suxire grandes diferenzas máis aló das relacionadas co diferente tamaño do seu respectivo tecido empresarial. Como pode observarse, ao engadir á análise o sector primario, recóllense incrementos nas provincias de Lugo e Ourense neste sector.

Cadro 2.4b

Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009). 2016-2020

		A Coruña							Lugo						
		2016	2017	2018	2019	2020	ABS	REL	2016	2017	2018	2019	2020	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	101.083	100.667	101.520	101.609	99.932	-1.677	-1,65%	37.337	36.904	37.405	37.490	37.300	-190	-0,51%
	Agricultura e pesca	15.934	15.382	15.558	15.430	15.216	-214	-1,39%	12.070	11.493	11.917	11.981	12.105	124	1,03%
	Industria, incluída a enerxía	5.717	5.700	5.695	5.646	5.325	-321	-5,69%	1.873	1.878	1.865	1.862	1.790	-72	-3,87%
	Construción	13.162	12.947	12.849	12.757	12.011	-746	-5,85%	4.124	4.141	4.136	4.057	3.866	-191	-4,71%
	Servizos	66.270	66.638	67.418	67.776	67.380	-396	-0,58%	19.270	19.392	19.487	19.590	19.539	-51	-0,26%
		Ourense							Pontevedra						
		2016	2017	2018	2019	2020	ABS	REL	2016	2017	2018	2019	2020	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	27.106	26.996	27.120	26.870	26.528	-342	-1,27%	80.764	81.091	81.586	82.276	81.900	-376	-0,46%
	Agricultura e pesca	3.424	3.254	3.269	3.118	3.242	124	3,98%	10.767	10.487	10.489	10.416	10.355	-61	-0,59%
	Industria, incluída a enerxía	2.109	2.112	2.088	2.058	1.954	-104	-5,05%	5.050	5.076	5.064	5.142	4.966	-176	-3,42%
	Construción	4.243	4.226	4.180	4.038	3.820	-218	-5,40%	10.325	10.295	10.185	10.031	9.633	-398	-3,97%
	Servizos	17.330	17.404	17.583	17.656	17.512	-144	-0,82%	54.622	55.233	55.848	56.687	56.946	259	0,46%
		Galicia													
		2016	2017	2018	2019	2020	ABS	REL							
TOTAL EMPRESAS	Total	246.290	245.658	247.631	248.245	245.660	-2.585	-1,04%							
	Agricultura e pesca	42.195	40.616	41.233	40.945	40.918	-27	-0,07%							
	Industria, incluída a enerxía	14.749	14.766	14.712	14.708	14.035	-673	-4,58%							
	Construción	31.854	31.609	31.350	30.883	29.330	-1.553	-5,03%							
	Servizos	157.492	158.667	160.336	161.709	161.377	-332	-0,21%							

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

A análise das variacións producidas entre 2015 e 2020, con detalle anual (cadro 2.4c), reflicten fortes variacións en función dos anos. Poren, confirman o protagonismo da provincia pontevedresa no seu pulo de creación de unidades empresariais. A partir de 2014 as maiores variacións ano por ano cando as taxas de creación de empresas son crecentes prodúcense en Pontevedra, mentres que cando as tendencias son decrecentes é precisamente nesta provincia onde a caída é menos intensa (Gráfico 2.7).

Cadro 2.4c

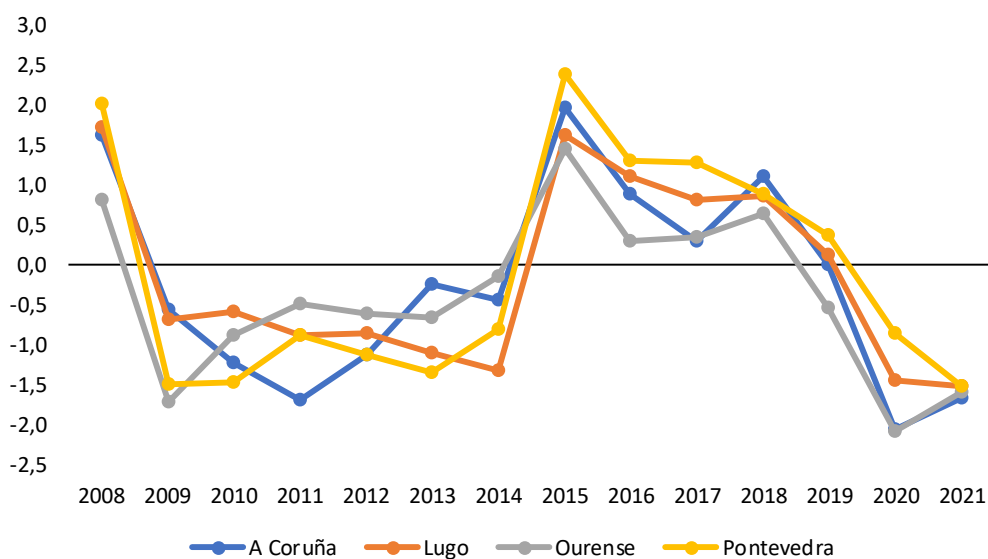
Evolución nº empresas por provincia. 2015-2020

	Nº EMPRESAS				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2015	100.761	37.551	27.205	79.900	245.417
2016	101.083	37.337	27.106	80.764	246.290
2017	100.667	36.904	26.996	81.091	245.658
2018	101.520	37.405	27.120	81.586	247.631
2019	101.609	37.490	26.870	82.276	248.245
2020	99.932	37.300	26.528	81.900	245.660
Variación absoluta					
15-16	322	-214	-99	864	873
16-17	-416	-433	-110	327	-632
17-18	853	501	124	495	1973
18-19	89	85	-250	690	614
19-20	-1677	-190	-342	-376	-2585
Variación relativa					
15-16	0,32%	-0,57%	-0,36%	1,08%	0,36%
16-17	-0,41%	-1,16%	-0,41%	0,40%	-0,26%
17-18	0,85%	1,36%	0,46%	0,61%	0,80%
18-19	0,09%	0,23%	-0,92%	0,85%	0,25%
19-20	-1,65%	-0,51%	-1,27%	-0,46%	-1,04%

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Gráfico 2.7

Taxa de crecemento Interanual do nº de empresas por provincia. 2008-2021

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.5 permite realizar unha análise das empresas atendendo á forma xurídica na que son constituídas, segundo a información fornecida polo Rexistro Mercantil. Os datos de 2021 non presentan importantes cambios en relación co acontecido en anos anteriores, sendo a maioría das empresas (o 58,60%) constituídas como persoa física. Neste sentido, concaténase un período de cinco anos onde a porcentaxe de empresas que se constitúen con esta modalidade é ascendente. Tampouco aparece variación na preferencia das sociedades de responsabilidade limitada como fórmula preferente de inscrición das empresas rexistradas como entidades xurídicas (75,21% do total).

Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España. 2016-2021

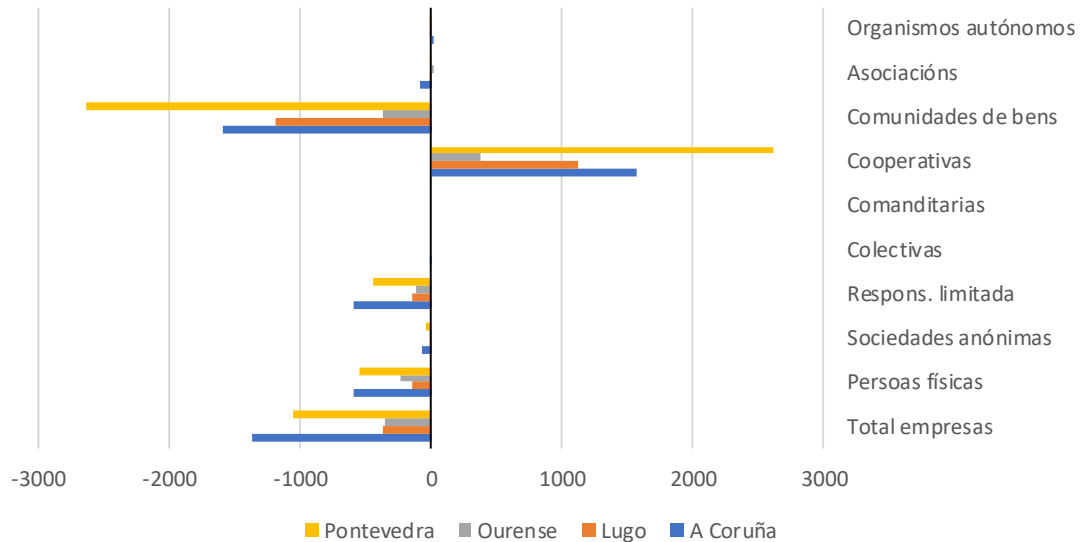
		Total	Persoas	Persoas	Sociedades					Comunidades	Asociacións	Organismos
		empresas	físicas	xurídicas	Anónimas	Resp. limitada	Colectivas	Comanditarias	Cooperativas	de bens	e outros tipos	autónomos
ESPAÑA	2016	3.236.582	1.681.838	1.554.744	85.430	1.152.813	179	83	115.823	20.571	171.019	8.826
	2017	3.282.346	1.747.159	1.535.187	81.954	1.162.254	166	83	115.377	20.656	145.834	8.863
	2018	3.337.646	1.786.037	1.551.609	78.866	1.181.391	155	81	116.119	20.707	145.405	8.885
	2019	3.363.197	1.847.996	1.515.201	67.546	1.154.289	137	70	116.391	20.830	147.010	8.928
	2020	3.404.428	1.899.810	1.504.618	63.456	1.143.625	125	72	116.504	21.111	150.701	9.024
	2021	3.366.570	1.879.120	1.487.450	60.510	1.134.632	119	72	113.358	20.808	149.002	8.949
GALICIA	2016	197.538	109.345	88.193	3.089	65.431	8	5	6.512	920	11.810	418
	2017	198.923	113.295	85.628	2.937	65.217	7	5	6.601	918	9.529	414
	2018	200.801	114.001	86.800	2.884	66.288	6	5	6.708	912	9.590	407
	2019	200.972	115.737	85.235	2.444	64.903	6	2	6.710	917	9.853	400
	2020	197.813	115.612	82.201	2.199	61.891	6	2	6.751	947	10.011	394
	2021	194.657	114.082	80.575	2.062	60.603	4	2	6.630	956	9.927	391
A Coruña	2016	82.156	45.758	36.398	1.297	26.362	6	1	1.409	369	6.769	185
	2017	82.403	47.819	34.584	1.214	26.044	6	1	1.635	366	5.132	186
	2018	83.313	48.112	35.201	1.193	26.618	5	1	1.785	367	5.051	181
	2019	83.316	48.866	34.450	1.013	26.050	5	1	1.852	361	4.989	179
	2020	81.599	48.779	32.820	889	24.494	5	1	1.938	355	4.961	177
	2021	80.233	48.183	32.050	820	23.900	3	1	1.919	347	4.882	178
Lugo	2016	24.353	14.319	10.034	233	7.143	0	0	1.638	162	794	64
	2017	24.549	14.649	9.900	222	7.187	0	0	1.518	158	756	59
	2018	24.760	14.721	10.039	226	7.288	0	0	1.457	155	855	58
	2019	24.792	14.788	10.004	187	7.206	0	0	1.373	153	1.027	58
	2020	24.432	14.667	9.765	170	6.917	0	0	1.339	151	1.127	61
	2021	24.059	14.514	9.545	163	6.777	0	0	1.276	143	1.126	60
Ourense	2016	23.061	13.432	9.629	369	7.073	0	4	436	114	1.573	60
	2017	23.140	13.851	9.289	355	7.096	0	4	454	109	1.211	60
	2018	23.291	13.844	9.447	352	7.236	0	4	458	106	1.232	59
	2019	23.166	13.820	9.346	297	7.141	0	1	479	111	1.260	57
	2020	22.682	13.639	9.043	271	6.843	0	1	490	117	1.266	55
	2021	22.322	13.409	8.913	255	6.728	0	1	491	116	1.268	54
Pontevedra	2016	67.968	35.836	32.132	1.190	24.853	2	0	3.029	275	2.674	109
	2017	68.831	36.976	31.855	1.146	24.890	1	0	2.994	285	2.430	109
	2018	69.437	37.324	32.113	1.113	25.146	1	0	3.008	284	2.452	109
	2019	69.698	38.263	31.435	947	24.506	1	0	3.006	292	2.577	106
	2020	69.100	38.527	30.573	869	23.637	1	0	2.984	324	2.657	101
	2021	68.043	37.976	30.067	824	23.198	1	0	2.944	350	2.651	99

Fonte: INE, DIRCE

A análise das inscricións de empresas segundo a provincia onde esta se produce confirma o papel protagonista da Coruña e Pontevedra, que son as provincias onde se produce un maior rexistro de sociedades. Esta evolución sintetízase no gráfico 2.8.

Gráfico 2.8

Evolución do nº de sociedades en Galicia. 2020-2021

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

En concordancia coa preferencia de inscrición de empresas como persoa física, tamén se consolida a materialización de unidades empresariais sen persoal asalariado (cadro 2.6). En 2021, algo máis do 53% do total de empresas galegas pertencen a esta categoría (2,5 puntos por baixo da media estatal). Esta categoría retrocede levemente en relación coas empresas sen persoal asalariado rexistradas en Galicia en 2020. O número de empresas galegas que teñen entre unha e dúas persoas contratadas (64,16%) é algo superior á media estatal (61,87%), mentres que o resto de categorías nas empresas contratantes evoluciona de xeito similar en Galicia e España. Os datos desagregados por provincias non presentan variacións significativas, consolidándose unha clara tendencia de creación de empresas de tamaño reducido e con escaso volume de persoas traballadoras.

A evolución recente destes datos nos últimos cinco anos amosa que non se rexistran variacións nesta composición estrutural do persoal asalariado, que en correspondencia cos datos previamente comentados localízase fundamentalmente na Coruña e Pontevedra.

Malia esta tendencia consolidada, entre 2020 e 2021 decrece con forza o número de empresas sen persoal asalariado (2.727 menos). Nas outras categorías o descenso é menor (gráfico 2.9).

Cadro 2.6

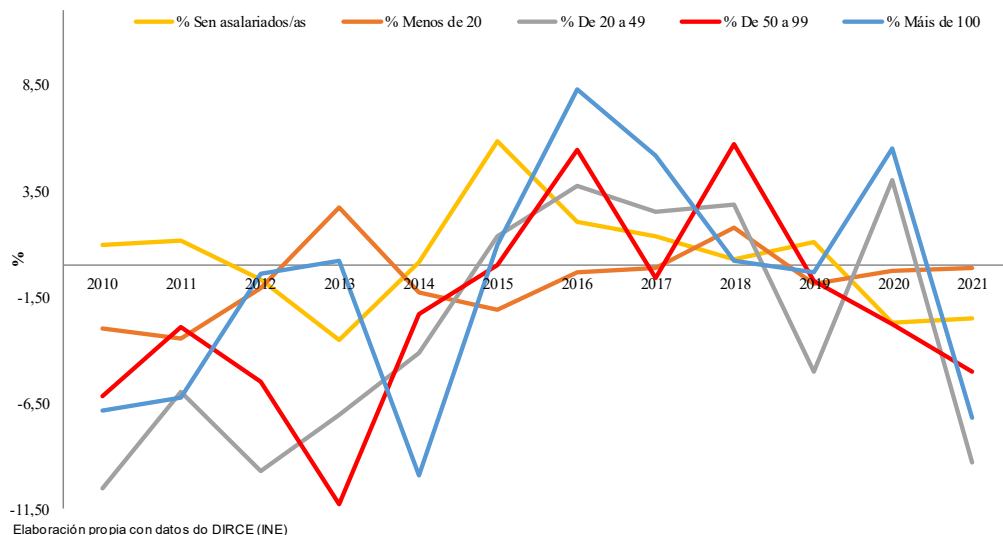
Empresas segundo estrato de persoal asalariado, por provincias. Galicia/España. 2016-2021

		Sen persoal asalariado		Con persoal asalariado				
		Nº	%	Nº	De 1 a 2 (%)	Menos de 10 (%)	Menos de 50 (%)	Máis de 200 (%)
ESPAÑA	2016	1.791.909	55,36	1.444.673	61,99	90,35	98,37	0,36
	2017	1.823.250	55,55	1.459.096	61,28	90,03	98,30	0,38
	2018	1.845.881	55,30	1.491.765	61,05	89,79	98,26	0,39
	2019	1.882.745	55,98	1.480.452	61,13	89,89	98,30	0,40
	2020	1.912.010	56,16	1.492.418	60,79	89,70	98,23	0,41
	2021	1.879.126	55,82	1.487.444	61,87	90,44	98,34	0,41
GALICIA	2016	106.693	54,01	90.845	64,56	92,12	98,78	0,22
	2017	108.134	54,36	90.789	64,16	91,90	98,76	0,24
	2018	108.380	53,97	92.421	64,06	91,74	98,74	0,23
	2019	109.506	54,49	91.466	64,12	91,86	98,74	0,24
	2020	106.511	53,84	91.302	63,49	91,68	98,72	0,25
	2021	103.784	53,32	90.873	64,16	92,17	98,80	0,24
A Coruña	2016	45.671	55,59	36.485	64,43	91,62	98,51	0,32
	2017	46.038	55,87	36.365	63,95	91,48	98,51	0,34
	2018	45.970	55,18	37.343	64,03	91,41	98,53	0,35
	2019	46.387	55,68	36.929	64,09	91,59	98,59	0,30
	2020	44.725	54,81	36.874	63,60	91,39	98,57	0,33
	2021	43.584	54,32	36.649	64,01	91,88	98,66	0,32
Lugo	2016	12.781	52,48	11.572	65,12	93,48	99,32	0,09
	2017	13.021	53,04	11.528	65,66	93,42	99,32	0,10
	2018	13.021	53,04	11.672	65,26	93,09	99,26	0,09
	2019	13.219	53,32	11.573	65,23	93,20	99,27	0,12
	2020	12.956	53,03	11.476	64,85	93,05	99,21	0,13
	2021	12.649	52,57	11.410	65,51	93,51	99,29	0,13
Ourense	2016	12.404	53,79	10.657	66,85	93,39	99,06	0,16
	2017	12.549	54,23	10.591	66,51	93,00	99,07	0,15
	2018	12.505	53,69	10.786	66,56	92,98	99,10	0,14
	2019	12.543	54,14	10.623	67,01	93,34	99,15	0,15
	2020	12.099	53,34	10.583	66,23	93,21	99,13	0,15
	2021	11.827	52,98	10.495	67,23	93,69	99,15	0,15
Pontevedra	2016	35.837	52,73	32.131	63,73	91,76	98,81	0,18
	2017	36.526	53,07	32.305	63,08	91,47	98,74	0,20
	2018	36.817	53,02	32.620	62,83	91,23	98,68	0,19
	2019	37.357	53,60	32.341	62,82	91,21	98,58	0,23
	2020	36.731	53,16	32.369	61,98	91,04	98,59	0,23
	2021	35.724	52,50	32.319	62,86	91,53	98,66	0,21

Fonte: INE, DIRCE.

Gráfico 2.9

Variación relativa anual de empresas por estrato de persoal asalariado. Galicia. 2010-2021

O cadro 2.7a permite observar onde se atopan estas persoas traballadoras, segundo os datos rexistrados en 2020 (último ano dispoñible). O sector de comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas aglutina a meirande parte de empresas con persoal asalariado (19,8% do total de empresas nesta categoría), seguido das empresas do sector primario (16,7%), do sector da construción, das dedicadas a actividades profesionais, científicas e técnicas (11,9% e 9,6% do total, respectivamente). En conxunto, a metade do persoal asalariado está empregado nalgún destes catro sectores de actividade.

Así mesmo, a dita desagregación amosa que a industria manufactureira concentra a meirande parte de empresas de tamaño relativamente grande, e moi especialmente as que teñen máis de 50 e 250 persoas traballadoras. Pola súa banda, as empresas no sector de Administracións públicas, defensa e seguridade social (grupo O) presentan un maior tamaño medio relativo, sendo unicamente 13 as que teñen menos de 2 persoas traballadoras.

Os cambios producidos entre 2020 e 2021 (cadro 2.7b) reflicten que o maior descenso prodúcese nas empresas que teñen menos de dúas persoas traballadoras, en correspondencia cos datos previamente comentados. Unha clara maioría destas empresas estaban no sector de comercio polo miúdo e no da construción.

Cadro 2.7a

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2020

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA	39.496	1.125	283	13	1
B INDUSTRIAS EXTRACTIVAS	141	57	45	3	0
C INDUSTRIA MANUFACTUREIRA	8.647	2.527	1.484	348	50
D FORNECEMENTO DE ENERXÍA ELÉCTRICA, GAS, VAPOR E AIRE ACONDICIONADO	382	41	10	4	0
E FORNECEMENTO DE AUGA, ACTIVIDADES DE SANEAMENTO, XESTIÓN DE RESIDUOS E DESCONTAMINACIÓN	182	55	47	10	2
F CONSTRUCIÓN	25.931	2.525	789	83	2
G COMERCIO POR XUNTO E POLO MIÚDO; REPARACIÓN DE VEHÍCULOS DE MOTOR E MOTOCICLETAS	40.761	6.256	1.502	110	19
H TRANSPORTE E ALMACENAMENTO	9.752	1.216	581	74	8
I HOSTALARÍA	14.562	4.623	833	32	3
J INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN	2.604	303	142	30	5
K ACTIVIDADES FINANCEIRAS E DE SEGUROS	4.684	239	39	4	1
L ACTIVIDADES INMOBILIARIAS	7.177	240	15	0	0
M ACTIVIDADES PROFESIONAIS, CIENTÍFICAS E TÉCNICAS	21.415	1.706	404	46	4
N ACTIVIDADES ADMINISTRATIVAS E SERVIZOS AUXILIARES	5.976	613	291	64	17
O ADMINISTRACIÓN PÚBLICA E DEFENSA; SEGURIDADE SOCIAL OBRIGATORIA	13	20	197	167	22
P EDUCACIÓN	6.285	772	382	77	7
Q ACTIVIDADES SANITARIAS E DE SERVIZOS SOCIAIS	7.521	1.017	383	106	25
R ACTIVIDADES ARTÍSTICAS, RECREATIVAS E DE ENTRETENIMENTO	5.314	545	211	31	1
S OUTROS SERVIZOS	10.518	1.223	174	14	1
TOTAL	211.361	25.103	7.812	1.216	168

Fonte: IGE, Explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

Cadro2.7.b

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2019-2020

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA	-17	-13	7	-5	1
B INDUSTRIAS EXTRACTIVAS	-15	7	-2	0	0
C INDUSTRIA MANUFACTUREIRA	-609	-29	-13	-24	4
D FORNECEMENTO DE ENERXÍA ELÉCTRICA, GAS, VAPOR E AIRE ACONDICIONADO	1	2	1	0	0
E FORNECEMENTO DE AUGA, ACTIVIDADES DE SANEAMENTO, XESTIÓN DE RESIDUOS E DESCONTAMINACIÓN	-10	6	7	1	0
F CONSTRUCCIÓN	-1.576	-6	25	4	0
G COMERCIO POR XUNTO E POLO MIÚDO; REPARACIÓN DE VEHÍCULOS DE MOTOR E MOTOCICLETAS	-2.115	-15	33	-2	3
H TRANSPORTE E ALMACENAMENTO	277	-60	35	0	0
I HOSTALARÍA	-599	80	51	0	-2
J INFORMACIÓN E COMUNICACIÓNS	22	7	10	3	0
K ACTIVIDADES FINANCIERAS E DE SEGUROS	2	-12	4	0	0
L ACTIVIDADES INMOBILIARIAS	196	31	-3	-2	0
M ACTIVIDADES PROFESIONAIS, CIENTÍFICAS E TÉCNICAS	-8	66	17	4	0
N ACTIVIDADES ADMINISTRATIVAS E SERVIZOS AUXILIARES	218	-9	12	2	0
O ADMINISTRACIÓN PÚBLICA E DEFENSA; SEGURIDADE SOCIAL OBRIGATORIA	-1	-4	2	5	-3
P EDUCACIÓN	207	23	9	2	0
Q ACTIVIDADES SANITARIAS E DE SERVIZOS SOCIAIS	187	38	-5	1	2
R ACTIVIDADES ARTÍSTICAS, RECREATIVAS E DE ENTRETENIMENTO	492	19	18	-1	0
S OUTROS SERVIZOS	410	24	-4	0	1
TOTAL	-2.938	155	204	-12	6

Fonte: IGE, Explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

O cadro 2.8 recolle a distribución porcentual das empresas galegas -con desagregación provincial- e en media estatal segundo teñan ou non persoal asalariado. Os resultados para 2021 non introducen variacións significativas nas tendencias previamente destacadas. En concreto:

- A porcentaxe de empresas galegas con persoal asalariado aumenta levemente nas catro provincias galegas, ao igual que no contexto estatal.
- A participación das empresas sen persoal asalariado en Galicia é lixeiramente inferior á rexistrada na media do Estado. As empresas contratantes aumentan en Galicia dende 2000, se ben é certo que nos cinco últimos anos presentan un comportamento decrecente.
- En 2021 A Coruña e Ourense son as provincias que reflicten unha maior variación na participación de empresas con persoal asalariado.
- Neste ano, todas as provincias galegas presentan participacións de empresas con persoal asalariado superiores á media estatal.

Cadro 2.8

% Empresas con e sen persoal asalariado. Galicia e provincias, España. 2000-2021

	España		Galicia		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado	
	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen
2000	45,4%	54,6%	46,1%	53,9%	44,0%	56,0%	46,2%	53,8%	43,8%	56,2%	49,5%	50,5%
2001	46,7%	53,3%	47,7%	52,3%	45,6%	54,4%	48,4%	51,6%	45,5%	54,5%	51,0%	49,0%
2002	47,4%	52,6%	49,3%	50,7%	48,1%	51,9%	49,4%	50,6%	46,4%	53,6%	51,8%	48,2%
2003	48,1%	51,9%	49,6%	50,4%	47,6%	52,4%	50,2%	49,8%	47,3%	52,7%	52,7%	47,3%
2004	49,0%	51,0%	50,6%	49,4%	48,2%	51,8%	51,4%	48,6%	48,3%	51,7%	54,0%	46,0%
2005	48,6%	51,4%	50,6%	49,4%	48,2%	51,8%	51,4%	48,6%	48,8%	51,2%	53,9%	46,1%
2006	49,1%	50,9%	50,9%	49,1%	48,6%	51,4%	51,7%	48,3%	49,0%	51,0%	54,0%	46,0%
2007	48,9%	51,1%	50,6%	49,4%	48,3%	51,7%	51,5%	48,5%	48,9%	51,1%	53,6%	46,4%
2008	48,7%	51,3%	50,8%	49,2%	48,6%	51,4%	51,4%	48,6%	49,0%	51,0%	53,8%	46,2%
2009	47,3%	52,7%	49,8%	50,2%	47,5%	52,5%	50,5%	49,5%	48,1%	51,9%	52,9%	47,1%
2010	46,1%	53,9%	48,7%	51,3%	46,5%	53,5%	49,9%	50,1%	47,4%	52,6%	51,4%	48,6%
2011	44,8%	55,2%	47,5%	52,5%	44,9%	55,1%	49,1%	50,9%	47,2%	52,8%	50,3%	49,7%
2012	44,8%	55,2%	47,3%	52,7%	45,1%	54,9%	48,5%	51,5%	46,8%	53,2%	49,8%	50,2%
2013	46,6%	53,4%	48,8%	51,2%	47,0%	53,0%	50,2%	49,8%	48,1%	51,9%	50,8%	49,2%
2014	46,4%	53,6%	48,4%	51,6%	46,6%	53,4%	49,7%	50,3%	47,8%	52,2%	50,4%	49,6%
2015	45,0%	55,0%	46,5%	53,5%	44,9%	55,1%	48,0%	52,0%	46,4%	53,6%	48,1%	51,9%
2016	44,6%	55,4%	46,0%	54,0%	44,4%	55,6%	47,5%	52,5%	46,2%	53,8%	47,3%	52,7%
2017	44,5%	55,5%	45,6%	54,4%	44,1%	55,9%	47,0%	53,0%	45,8%	54,2%	46,9%	53,1%
2018	44,7%	55,3%	46,0%	54,0%	44,8%	55,2%	47,1%	52,9%	46,3%	53,7%	47,0%	53,0%
2019	44,0%	56,0%	45,5%	54,5%	44,3%	55,7%	46,7%	53,3%	45,9%	54,1%	46,4%	53,6%
2020	43,8%	56,2%	46,2%	53,8%	45,2%	54,8%	47,0%	53,0%	46,7%	53,3%	46,8%	53,2%
2021	44,2%	55,8%	46,7%	53,3%	45,7%	54,3%	47,4%	52,6%	47,0%	53,0%	47,5%	52,5%
TCA 2000-2021	-0,14	0,11	0,07	-0,06	0,18	-0,15	0,13	-0,11	0,36	-0,30	-0,20	0,19
TCA 2015-2021	-0,35	0,28	0,07	-0,06	0,35	-0,29	-0,22	0,20	0,28	-0,24	-0,23	0,21

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A evolución recente da participación das empresas galegas na distribución estatal en función dos estratos de persoal asalariado (cadro 2.9) debuxa un comportamento relativamente estable, aínda que os datos suxiren que a perda de presenza das empresas galegas pode relacionarse co descenso de representatividade das empresas de entre 20 e 49 persoas traballadoras.

Cadro 2.9

Número de empresas, por estrato de persoal asalariado. Galicia/España. 2020-2021

	Total empresas	Sen p. asalariado	Con persoal asalariado											
			1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-249	250-999	1.000- 4.999	5000 ou máis	
2020	Galicia	197.813	106.511	57.966	18.649	7.095	4.125	2.302	628	313	55	125	32	12
	España	3.404.428	1.912.010	907.192	305.986	125.472	81.298	46.101	13.275	6.906	1.362	3.774	880	172
	Galicia/España	5,81%	5,57%	6,39%	6,09%	5,65%	5,07%	4,99%	4,73%	4,53%	4,04%	3,31%	3,64%	6,98%
2021	Galicia	194.657	103.784	58.306	18.489	6.962	3.936	2.086	596	281	50	124	33	10
	España	3.366.570	1.879.126	920.321	304.095	120.828	75.522	42.012	11.959	6.655	1.380	3.634	867	171
	Galicia/España	5,78%	5,52%	6,34%	6,08%	5,76%	5,21%	4,97%	4,98%	4,22%	3,62%	3,41%	3,81%	5,85%

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Os datos do cadro 2.10, que amplían o período de anos considerado, confirman esta tendencia de estabilidade, dentro dun contexto que apunta á creación de empresas de tamaño reducido.

Cadro 2.10

Número de empresas por estrato de persoal asalariado⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2021

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6
2014	66,1	19,3	7,0	4,1	2,3	1,2	63,7	19,7	7,7	4,9	2,6	1,5
2015	65,4	19,8	7,1	4,2	2,3	1,1	62,8	20,1	7,9	5,0	2,7	1,6
2016	64,6	20,2	7,4	4,2	2,4	1,2	62,0	20,2	8,1	5,2	2,8	1,6
2017	64,2	20,2	7,5	4,4	2,5	1,2	61,3	20,5	8,3	5,3	3,0	1,7
2018	64,1	20,1	7,6	4,5	2,5	1,3	61,0	20,3	8,4	5,4	3,0	1,7
2019	64,1	20,2	7,6	4,5	2,4	1,3	61,1	20,4	8,3	5,4	3,0	1,7
2020	63,5	20,4	7,8	4,5	2,5	1,3	60,8	20,5	8,4	5,4	3,1	1,8
2021	64,2	20,3	7,7	4,3	2,3	1,2	61,9	20,4	8,1	5,1	2,8	1,7

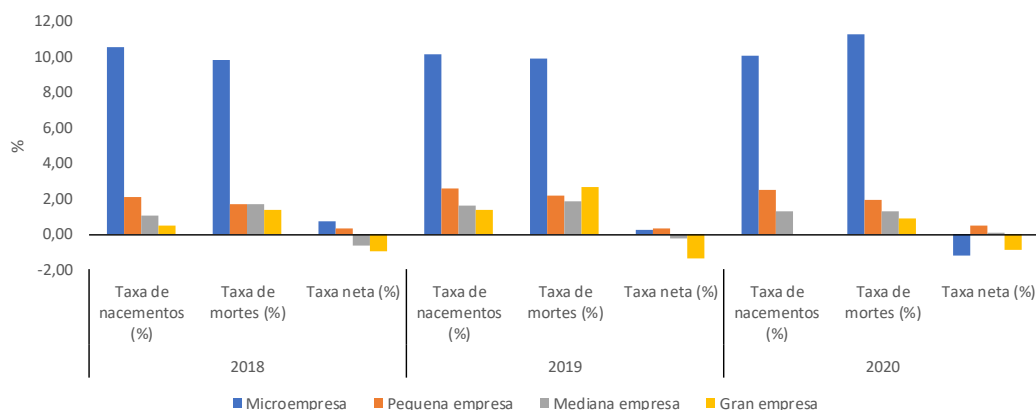
(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algunha persoa asalariada.

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

En 2020 (último dato dispoñible) non se producen grandes cambios na taxa de demografía empresarial en Galicia (gráfico 2.10). Obsérvase un crecemento cero na taxa de nacementos de empresas grandes. Pola súa banda, a taxa de mortalidade aumenta en todas as categorías de tamaño, pero especialmente nas microempresas.

Gráfico 2.10

Taxa de demografía empresarial por tamaño de empresa. Galicia. 2018-2020

Fonte: IGE.

A información sobre a demografía empresarial galega pode completarse coa incorporación dos datos da Estatística de sociedades mercantís do INE, que achega

información do número de sociedades creadas e disoltas e inclúe as operacións de modificación de capital con carácter mensual e desagregada por comunidades autónomas e provincias. Os datos de base proceden do Rexistro Mercantil Central, que centraliza toda a información provincial sobre sociedades e empresas e os actos mercantís determinados por Lei.

En 2021 reflíctese un aumento no número de sociedades mercantís creadas en Galicia, que pasa de 3.212 en 2020 a 3.882 en 2021 (cadro 2.11). Esta aumento é moi inferior ao recollido de media a nivel nacional. Así mesmo, tamén aumenta o número de sociedades disoltas, sendo moi superior a porcentaxe de Galicia a da media nacional (gráficos 2.11 e 2.12).

Cadro 2.11

Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2015-2021

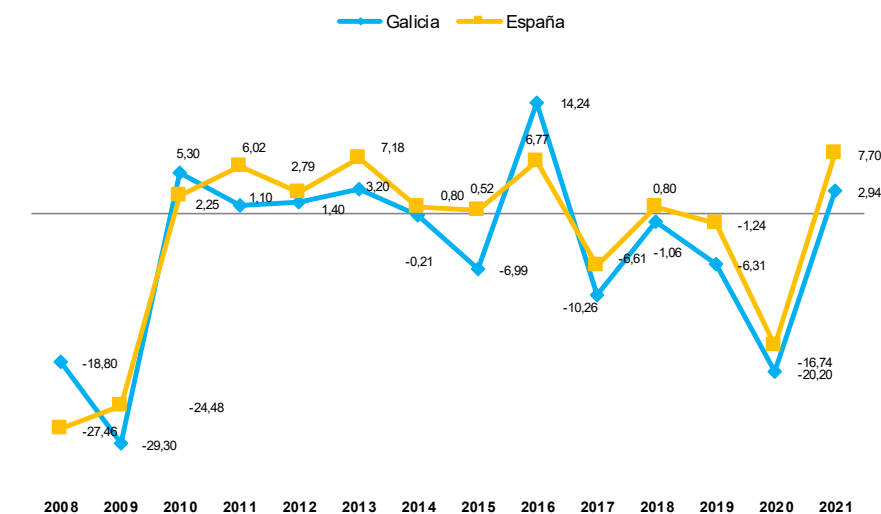
		Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
2015	Galicia	3.968	-6,99	1.512	-1,11
	España	94.644	0,52	20.758	-5,10
2016	Galicia	4.533	14,24	1.495	-1,12
	España	101.047	6,77	21.223	2,24
2017	Galicia	4.068	-10,26	1.431	-4,28
	España	94.370	-6,61	21.587	1,72
2018	Galicia	4.025	-1,06	1.440	0,63
	España	95.121	0,80	22.387	3,71
2019	Galicia	3.771	-6,31	1.479	2,71
	España	93.951	-1,24	23.310	4,06
2020	Galicia	3.212	-20,20	1.304	-9,44
	España	79.200	-16,74	20.274	-9,44
2021	Galicia	3.882	2,94	1.609	8,79
	España	101.184	7,70	23.795	2,08

Os datos son provisionais dende maio de 2021

Fonte: INE.

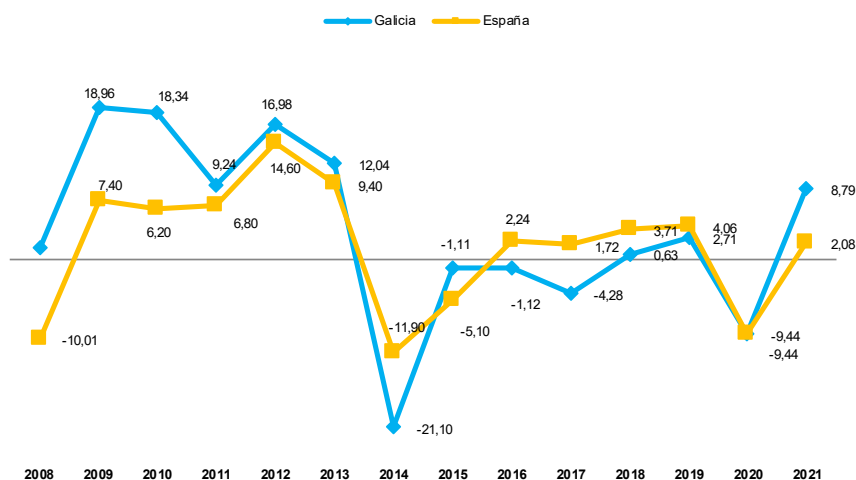
Gráfico 2.11

Sociedades mercantís creadas. Galicia/ España. 2008-2021

Fonte: INE.

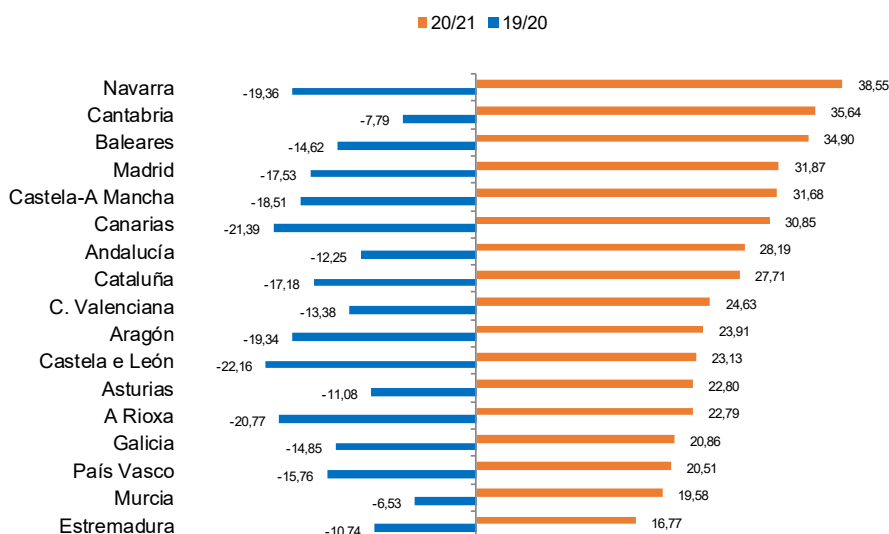
Gráfico 2.12
Sociedades mercantís disoltas. Galicia/ España. 2008-2021

Fonte: INE.

Os gráficos 2.13 e 2.14 permiten contextualizar, respectivamente, a creación e disolución de sociedades mercantís en Galicia en relación co acontecido no resto das comunidades autónomas (gráficos 2.13 e 2.14, respectivamente). En 2021 todas as comunidades experimentan un aumento na inscrición de sociedades mercantís, situándose a galega na cuarta posición das CC.AA. que menos crean. De xeito similar, tamén neste ano rexístranse aumentos relativos na disolución de sociedades. Os datos conxuntos de ambos os indicadores na última década (cadro 2.12) sitúan a comunidade galega entre aquelas onde o ritmo de crecemento na inscrición de sociedades mercantís avanza a un ritmo menor, aínda que tamén se sitúa no grupo das comunidades autónomas que presentan incrementos intermedios no número de sociedades disoltas.

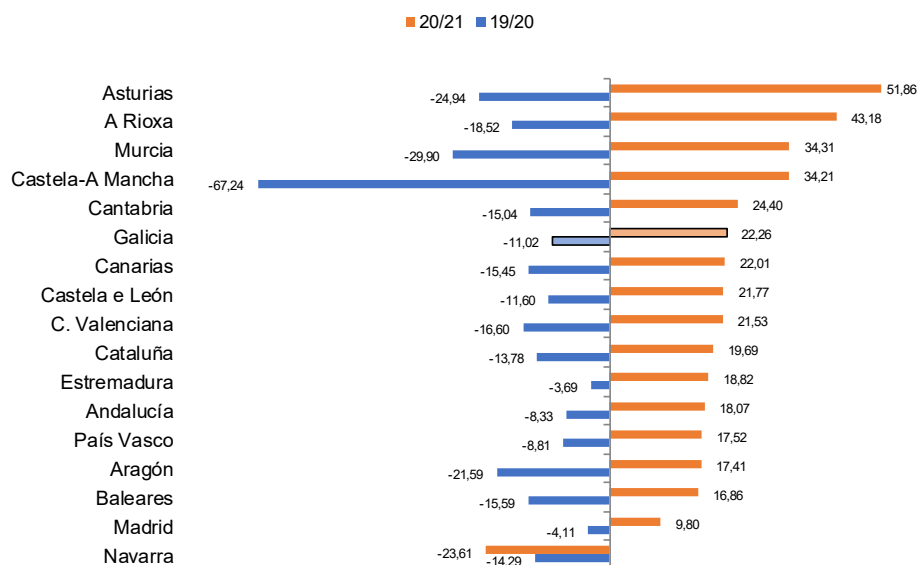
Gráfico 2.13
Taxa de variación anual creación de sociedades mercantís. 2019-2021

Fonte: INE.

Gráfico 2.14

Taxa de variación anual disolución de sociedades mercantís. 2019-2021

Fonte: INE.

Cadro 2.12

Taxa de crecemento anual sociedades mercantís constituídas e disoltas. 2010-2021

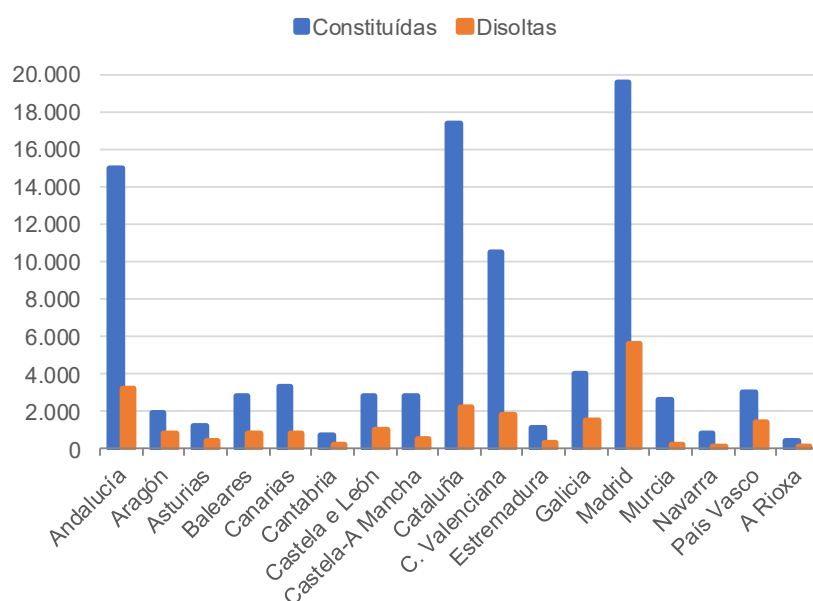
	TCA Sociedades (2010-2021)	
	Constituídas	Disoltas
Andalucía	40,23	27,74
Aragón	2,58	9,89
Asturias	3,17	22,40
Baleares	75,81	43,14
Canarias	25,52	18,80
Cantabria	9,25	33,33
Castela e León	-14,61	11,75
Castela-A Mancha	7,97	30,77
Cataluña	33,40	-28,19
C. Valenciana	26,65	2,43
Estremadura	5,06	-5,01
Galicia	-3,91	19,90
Madrid	37,62	99,95
Murcia	18,84	119,20
Navarra	-8,93	-37,50
País Vasco	-0,25	22,72
A Ríoxa	7,21	-15,25

Os datos son provisionais dende maio de 2021

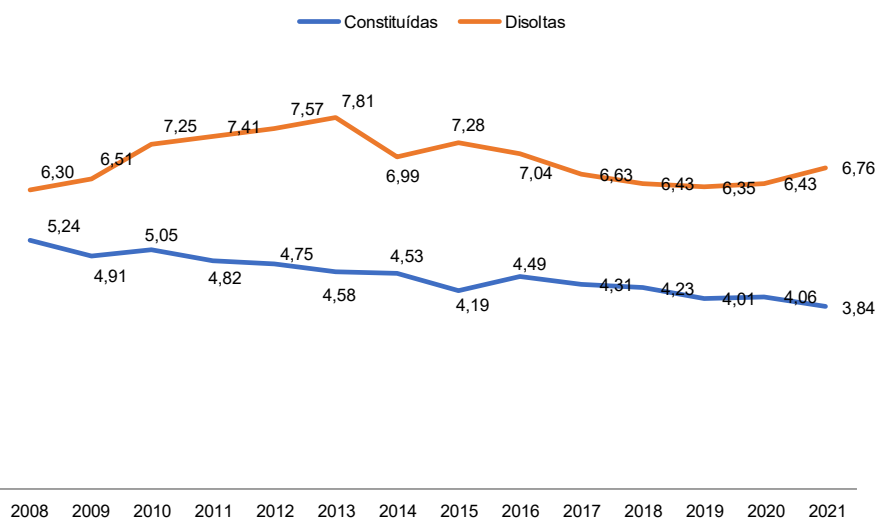
Fonte: INE.

Na liña do comentando en informes precedentes, as variacións de inscrición e disolución de sociedades mercantís preséntanse claramente concentradas en torno a Madrid,

Cataluña, a Comunidade Valenciana e Andalucía, dentro do marco de comportamento da dinámica empresarial estatal. A evolución ao longo de 2021 non introduce cambios nesta particular concentración do dinamismo empresarial (gráfico 2.15). A comunidade galega ocupa a quinta posición tanto no que se refire á creación de empresas coma no relacionado coa disolución de sociedades. Porén, os cambios neste ano supoñen que a comunidade galega recupera certa presenza no conxunto de movementos do Rexistro mercantil estatal (gráfico 2.16), aínda que con valores moi próximos aos acadados en 2020.

Gráfico 2.15**Media de creación e disolución de sociedades mercantís. 2009-2021**

Fonte: INE.

Gráfico 2.16**% Sociedades galegas no total do Estado. 2008-2021**

Fonte: INE.

O importe total do capital subscrito en 2021 para a constitución de sociedades mercantís en Galicia acada os 206,03 millóns de euros, case 159 millóns menos que o ano precedente. Isto supón unha diminución do 43,4%, mentres a que a nivel estatal aumenta un 35%. En contraste, o importe medio subscrito por cada empresa galega (53,07, mil €) é superior á media de capital subscrito en ámbito estatal (48,7 mil €).

Cadro 2.13a

Capital subscrito polas sociedades mercantís Galicia /España. 2017-2021

	Nº de sociedades					Capital total suscrito				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
	94.377	95.121	93.951	79.179	101.184	5.262.217	5.200.782	5.563.535	4.911.562	4.928.647
España										
Andalucía	15.379	16.018	15.560	13.650	17.503	644.395	712.138	559.078	635.446	670.262
Aragón	2.037	2.016	1.913	1.541	1.912	90.340	84.826	161.767	174.437	103.706
Asturias	1.342	1.188	1.164	1.035	1.271	61.770	61.191	78.419	44.330	36.937
Baleares	3.497	3.293	3.010	2.570	3.467	168.543	239.546	167.593	204.885	193.395
Canarias	3.843	3.639	3.385	2.649	3.482	186.389	92.057	127.270	249.066	72.270
Cantabria	762	754	642	592	803	16.607	48.402	24.272	23.274	20.090
Castela e León	2.857	2.731	2.811	2.188	2.694	147.180	141.780	167.615	123.993	141.874
Castela-A Mancha	2.618	2.836	2.739	2.232	2.939	67.129	157.701	109.297	54.165	95.006
Cataluña	18.510	17.555	18.139	15.021	19.186	1.025.090	735.932	1.143.436	901.420	1.114.359
C. Valenciana	10.845	11.144	10.975	9.507	11.849	752.571	803.695	1.120.314	439.213	652.122
Extremadura	1.150	1.138	1.136	1.014	1.184	64.105	51.937	26.978	56.381	47.841
Galicia	4.066	4.025	3.772	3.212	3.882	317.054	271.507	373.797	364.638	206.035
Madrid	20.431	21.637	21.784	17.964	23.691	1.256.410	1.172.567	1.038.905	1.336.736	931.696
Murcia	2.641	2.603	2.421	2.263	2.706	119.999	99.688	103.522	144.704	222.907
Navarra	838	834	785	633	877	60.704	226.711	85.288	42.077	59.146
País Vasco	2.960	3.075	3.091	2.604	3.138	248.472	257.129	223.352	102.882	341.938
A Ríoxa	408	405	443	351	431	33.231	40.036	47.001	12.333	15.522

Os datos son provisionais dende maio de 2021.
Elaboración propia a partir de datos do INE.

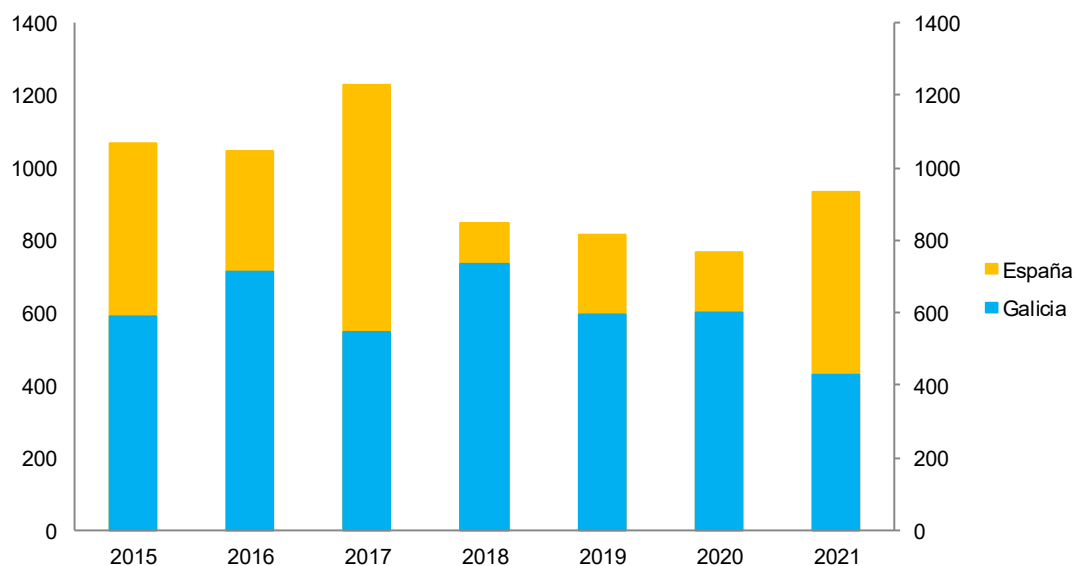
En 2021 en Galicia 1.198 sociedades mercantís amplían capital en Galicia, 124 menos que o ano anterior (cadro 2.13b). En España tamén aumenta este número de ampliacións, nunha proporción superior á rexistrada na comunidade galega (11,5% e 15,9% para Galicia e España, respectivamente). O importe medio das ampliacións en Galicia, 427, mil € é tamén inferior ao importe medio en España con 934 millóns de euros. A diferenza do que aconteceu en 2020, este ano redúcese a fenda entre o importe medio de capital ampliado polas sociedades galegas en relación co ampliado na media estatal (gráfico 2.17).

Cadro 2.13b

**Sociedades mercantís que amplían capital.
Galicia/España. 2017-2021**

		Nº de sociedades	Capital total ampliado
2017	Galicia	1.321	721.357
	España	31.010	38.040.739
2018	Galicia	1.344	991.367
	España	31.241	26.425.252
2019	Galicia	1.338	796.015
	España	30.469	24.797.361
2020	Galicia	1.074	646.784
	España	25.209	19.372.543
2021	Galicia	1.198	511.923
	España	29.221	27.299.818

Os datos son provisionais dende maio de 2021.
Elaboración propia a partir de datos do INE.

Gráfico 2.17**% Capital ampliado medio Galicia/España. 2015-2021**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A disolución voluntaria continúa a ser a razón fundamental para disolver sociedades mercantís tanto en Galicia como en España (cadro 2.14). As sociedades disoltas por fusión en Galicia en 2021 aumentan seis puntos porcentuais en relación coas rexistradas en 2020.

Cadro 2.14**Sociedades mercantís disoltas. Galicia/España. 2017-2021**

		Sociedades disoltas			
		Total	Voluntaria	Por fusión	Outras
2017	Galicia	1.431	1.163	89	179
	España	21.587	16.633	2.270	2.684
2018	Galicia	1.440	1.180	82	178
	España	22.387	17.115	2.471	2.801
2019	Galicia	1.479	1.171	132	176
	España	23.310	17.597	3.287	2.426
2020	Galicia	1.304	1.065	89	150
	España	20.274	15.335	2.899	2.040
2021	Galicia	1.609	1.313	96	200
	España	23.795	18.595	2.627	2.573

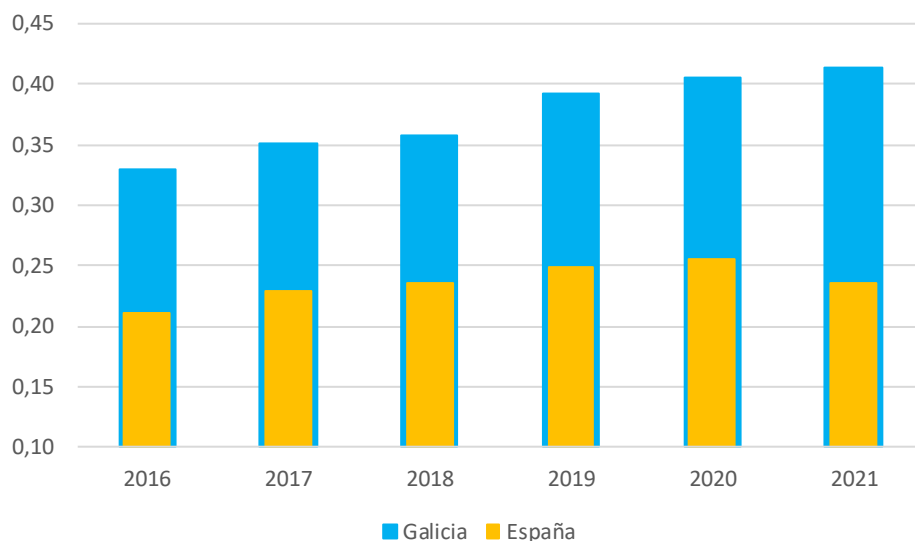
Os datos son provisionais dende maio de 2021.

Fonte: INE.

O índice de rotación (gráfico 2.18) compara a evolución das sociedades disoltas e constituídas, indicando cantas sociedades se constitúen por cada cen sociedades disoltas. En 2021 este índice aumenta lixeiramente tanto na comunidade galega como en media estatal.

Gráfico 2.18

Índice de rotación. Galicia/España. 2016-2021

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

En Galicia en 2020 inscribíense 246 sociedades por cada 100 disoltas, mentres que en España son 390 as constituídas por cada 100 disolucións. A situación en 2020 é relativamente menos favorable que a rexistrada o ano precedente, onde se constituían 255 sociedades en Galicia por cada 100 que se disolvían. Con todo, neste ano experimentábase unha menor diferenza coa media estatal.

Para completar esta imaxe xeral da demografía empresarial galega en 2021, apórtanse datos da Estatística do procedemento concursal e de Rexistradores de España. Segundo a dita estatística, aumenta o número de debedores concursados en Galicia (16,1 %), aínda que en menor proporción do aumento experimentado en media estatal (38,9 %) (cadro 2.15). O perfil de empresa concursada é similar a de anos precedentes: concursos voluntarios, ordinarios e afectan a empresas de responsabilidade limitada (cadro 2.16). A partir de 2021 inclúese unha nova categoría, concurso consecutivo.

Cadro 2.15

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2021

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Galicia	185	345	340	452	559	552	473	331	308	298	265	345	398	462
España	2.902	5.922	5.962	6.863	9.071	9.937	7.280	5.746	5.253	5.753	6.398	7.772	8.662	12.037

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal e Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

Cadro 2.16

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2021

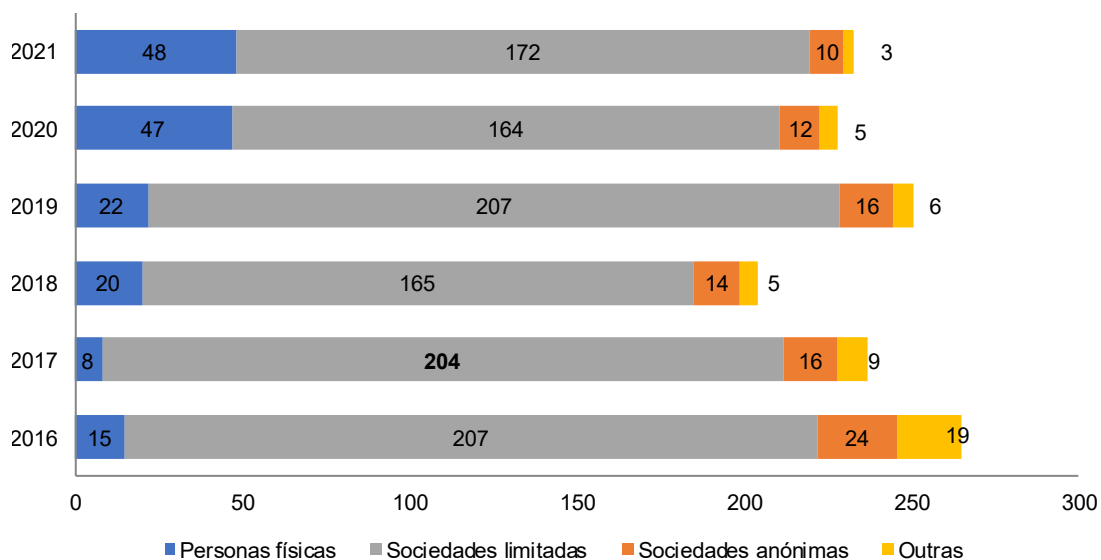
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Por natureza xurídica										
- Personas físicas sen actividade empresarial	58	20	26	27	43	61	61	94	170	229
- Empresas	501	532	447	304	265	237	204	251	228	233
Personas físicas	19	9	15	25	15	8	20	22	47	48
Sociedades anónimas	61	62	52	27	24	16	14	16	12	172
Sociedades limitadas	414	449	365	246	207	204	165	207	164	10
Outras	7	12	15	6	19	9	5	6	5	3
Por tipo de concurso										
- Por vontade	522	512	432	307	287	269	250	306	372	290
- Necesario	37	40	41	24	21	29	15	39	26	5
- Consecutivo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	167
Por clase de procedemento										
- Ordinario	65	89	49	56	25	39	15	15	9	2

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal e Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

O gráfico 2.19 mostra a tipoloxía de sociedades en concurso de acredores para 2021. O ámbito de entidades concursadas correspóndese coas características xerais da demografía empresarial galega, correspondéndose na súa meirande parte con empresas nas provincias atlánticas (gráfico 2.20). En concreto, o 77% prodúcese na Coruña e Pontevedra.

Gráfico 2.19

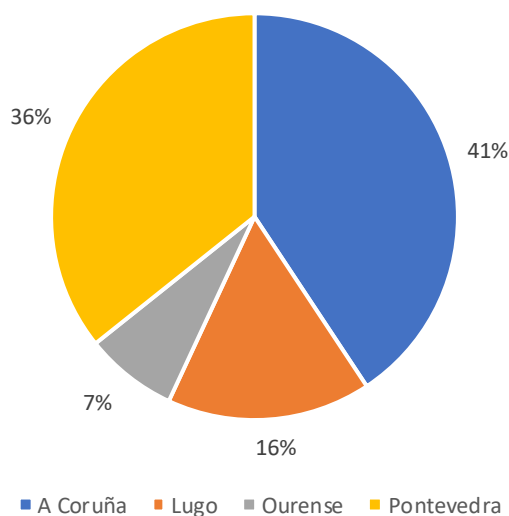
Tipoloxía de sociedades en concurso de acredores. Galicia. 2016-2021

Fonte: Elaboración propia con datos de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

Gráfico 2.20

Sociedades en concurso de acredores por provincias. Galicia. 2021

Elaboración propia con datos do INE e de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

De xeito similar, a meirande parte dos concursos ten lugar en empresas pequenas tanto en número de persoas empregadas (entre 1 e 9) como en facturación anual (menos de 2 millóns de euros), e no sector servizos (cadro 2.17). O número de concursos aumenta en empresas de agricultura e pesca, industria e redúcese en construción e servizos (gráfico 2.21)

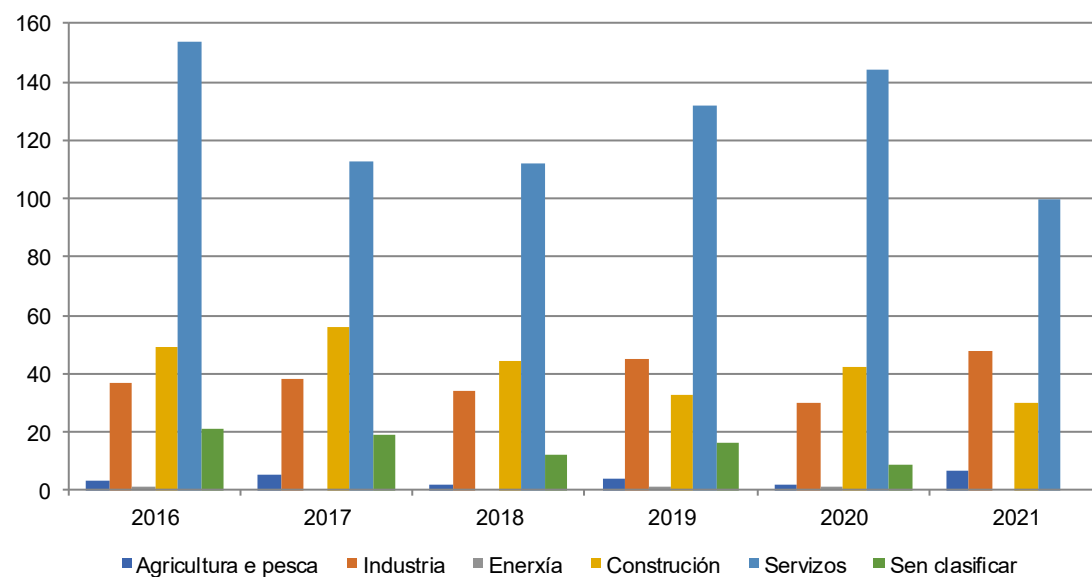
Cadro 2.17

Empresas concursadas por tramos de persoal asalariado, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia. 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total empresas	501	532	447	304	265	237	204	251	228	185
Por tramos de persoal asalariado										
-0	52	56	59	45	38	44	34	29	47	34
- 1-9	252	269	251	159	145	130	108	145	132	78
- 10-49	143	147	74	65	53	39	42	52	28	42
- 50-99	26	21	14	7	3	6	3	5	10	3
- Máis de 100	8	15	10	4	5	0	5	4	2	0
- Sen clasificar	20	24	39	24	21	18	12	16	9	28
Por volume de negocio (*)										
- Menos de 2	345	367	317	223	208	173	151	179	189	153
- 2-5	70	63	29	21	9	17	10	17	13	4
- 5-10	29	24	15	6	3	8	7	8	2	0
- Máis de 10	19	18	11	3	6	5	4	4	7	0
- Sen clasificar	38	60	75	51	39	34	32	43	17	28
Por actividade económica principal										
- Agricultura e pesca	2	4	10	7	3	5	2	4	2	7
- Industria	131	110	79	39	37	39	34	46	30	48
- Enerxía	3	5	1	1	1	0	0	1	1	0
- Construción	157	174	115	75	49	58	44	41	42	30
- Servizos	188	215	203	158	154	117	112	143	144	100
- Sen clasificar	20	24	39	24	21	18	12	16	9	0

(*) En millón de euros.

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal e Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

Gráfico 2.21**Sociedades en concurso de acredores por sector. Galicia. 2016-2021**

Elaboración propia con datos do INE e de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

O número de procedementos concursais tamén se reduce en todas as empresas con independencia da súa antigüidade, agás no caso das que teñen entre 9 e 12 anos e as que as superan os 20 anos de antigüidade.

Cadro 2.18**Nº procedementos concursais por idade das sociedades. Galicia. 2012-2021**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
De 0 a 4 anos	49	47	44	41	26	31	31	55	54	24
De 5 a 8 anos	122	113	96	40	57	28	37	48	48	43
De 9 a 12 anos	87	80	77	70	56	35	37	30	28	29
De 13 a 16 anos	59	87	53	47	31	41	25	37	21	18
De 17 a 19 anos	49	55	47	25	22	25	13	14	17	13
20 o máis anos	125	141	117	76	66	67	57	66	56	58
Sen clasificar	10	9	13	5	7	10	4	1	4	0

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal e Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

2.3. Análise de enquisas industriais

A continuación inclúense datos dos tres sectores principais de actividade (industria, comercio e servizos) procedentes das respectiva enquisas estruturais elaboradas polo INE.

2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial

Esta estatística elabórase para coñecer as características estruturais e económicas das empresas do sector industrial, a súa estrutura de emprego e o investimento. Inclúe as industrias extractivas e manufacturas, as actividades de subministro de enerxía e auga e saneamento. A cifra de negocios do sector en Galicia en 2020 alcanza 39.405 millóns

de € (cadro 2.19). A achega da comunidade galega ao total do sector industrial en España é neste ano dun 6,64%. O persoal ocupado no sector aumenta levemente ata acadar valores próximos a 144.969 persoas, manténdose estable a súa participación no total da ocupación do sector a nivel estatal (6,43%). O investimento en activos materiais acada o 6,09% do total nacional. Estes datos sitúan á comunidade galega no sexto lugar nas achegas ao total estatal da cifra de negocios e o persoal ocupado do sector industrial, mentres que se sitúa no sétimo lugar no relacionado co investimento en activos materiais, o que permite sinalar que a situación de Galicia é a mesma que a do ano precedente.

Cadro 2.19

Cifra de negocios no sector industrial por comunidades autónomas. 2020

	Cifra de negocios		Persoal ocupado		Inversión en activos materiais	
	Miles de €	% sobre total	Media anual	% sobre total	Miles de €	% sobre total
Andalucía	65.381.300	11,02	237.982	10,55	3.820.410	15,13
Aragón	30.676.106	5,17	103.610	4,59	1.179.141	4,67
Asturias	11.945.548	2,01	48.574	2,15	489.383	1,94
Baleares	4.306.345	0,73	25.759	1,14	152.730	0,61
Canarias	6.441.590	1,09	37.929	1,68	337.278	1,34
Cantabria	8.055.346	1,36	31.583	1,40	257.209	1,02
Castela e León	35.919.234	6,05	132.179	5,86	1.715.110	6,79
Castela-A Mancha	25.879.520	4,36	101.548	4,50	1.151.735	4,56
Cataluña	130.916.839	22,06	483.470	21,43	4.723.234	18,71
C. Valenciana	64.321.742	10,84	278.224	12,33	3.310.466	13,11
Extremadura	7.793.197	1,31	29.391	1,30	381.940	1,51
Galicia	39.405.437	6,64	144.969	6,43	1.537.113	6,09
Madrid	65.847.814	11,10	231.214	10,25	2.584.084	10,24
Murcia	20.726.881	3,49	80.239	3,56	741.161	2,94
Navarra	20.407.758	3,44	74.081	3,28	842.975	3,34
País Vasco	49.609.041	8,36	188.576	8,36	1.781.864	7,06
A Ríoxa	5.482.342	0,92	25.169	1,12	219.796	0,87
Ceuta	149.642	0,03	982	0,04	10.467	0,04
Melilla	96.975	0,02	494	0,02	7.263	0,03
España	593.362.657	100,00	2.255.973	100,00	25.243.359	100,00

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector industrial.

Os datos de 2020 non introducen variacións significativas na estrutura desagregada por comunidades autónomas do sector industrial en España, que reflicte un marco de estabilidade na última década (cadro 2.20). Así, Cataluña mantense como a comunidade autónoma cunha achega máis salientable ao conxunto do sector industrial, cunha achega superior ao 22,1% da cifra de negocios. A continuación, Andalucía, Madrid, e a Comunidade Valenciana presentan achegas superiores ao 10%, seguidas do País Vasco (8,4%) e a comunidade galega. As cifras permiten distinguir distintos grupos de comunidades autónomas, en función das diferentes achegas (gráfico 2.22). Estes grupos son idénticos aos salientados en informes precedentes, como tamén se mantén estable a relativa concentración da facturación do sector industrial neste período en

torno a Cataluña, Andalucía, a Comunidade Valenciana, Madrid e o País Vasco (gráfico 2.23).

Do mesmo xeito, as achegas da comunidade galega no total de persoas ocupadas no sector industrial nos últimos anos presentan un comportamento estable (cadro 2.21).

Cadro 2.20

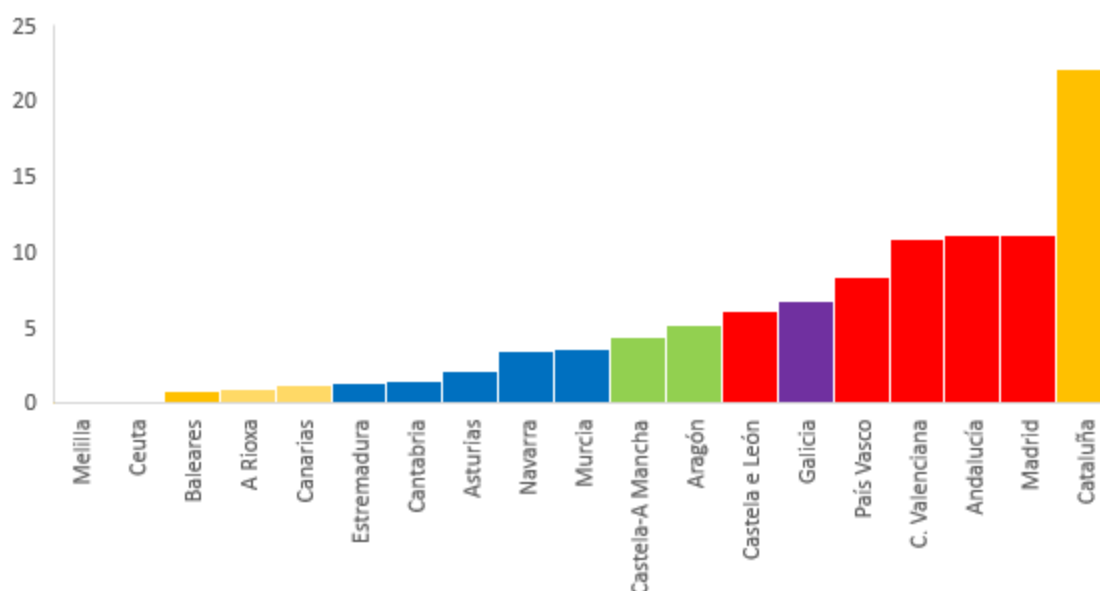
Distribución porcentual da cifra de negocios. Por comunidades autónomas. 2009-2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7	12,5	12,2	11,3	11,4	12,2	12,0	11,9	11,0
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2	4,4	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7	4,8	5,2
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1	2,0
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Castela e León	6,5	6,3	6,7	6,4	6,3	6,2	6,4	6,6	6,3	6,1	6,0	6,1
Castela-A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0	4,8	4,4	4,0	3,9	4,2	4,2	4,3	4,4
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2	22,4	22,3	22,7	22,8	22,5	22,4	22,3	22,1
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4	9,7	10,1	10,6	10,6	10,6	10,4	10,6	10,8
Extremadura	1,1	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,3
Galicia	6,7	6,3	6,5	6,0	6,5	6,3	6,3	6,3	6,5	6,6	6,4	6,6
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5	9,8	9,7	10,3	10,4	9,9	10,4	10,7	11,1
Murcia	2,7	2,9	3,0	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,3	3,1	3,1	3,3	3,4
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1	9,1	10,0	9,6	9,2	9,2	9,0	8,8	8,4
A Ríoxa	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
España	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.
A partir de 2018 inclúese un cambio de metodoloxía.

Gráfico 2.22

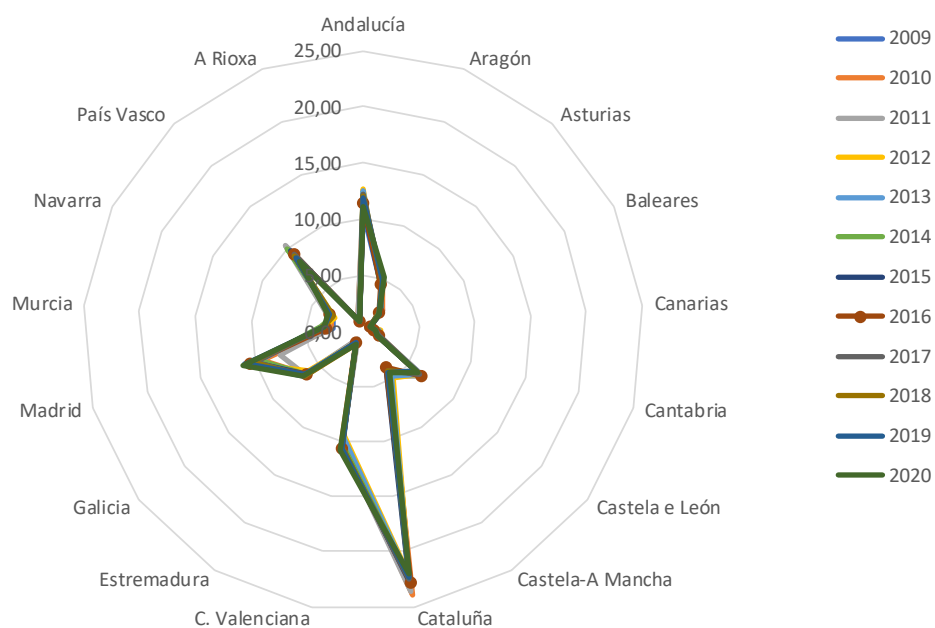
Participación de cada comunidade autónoma na cifra de negocios do sector industrial. 2020

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

Gráfico 2.23

Participación na cifra de negocios sector industrial por CC.AA. 2009-2020

Cadro 2.21

Evolución da porcentaxe de Galicia no Estado nas principais variables da industria. 2001-2020

	Persoas ocupadas	Cifra de negocios
2001	6,0	5,8
2002	6,2	6,2
2003	6,2	6,1
2004	6,1	6,0
2005	6,3	6,0
2006	6,5	6,2
2007	6,7	6,6
2008	6,9	6,7
2009	6,9	6,7
2010	6,8	6,7
2011	6,9	6,7
2012	6,7	6,0
2013	6,8	6,5
2014	6,6	6,3
2015	6,4	6,3
2016	6,4	6,3
2017	6,3	6,5
2018	6,4	6,6
2019	6,3	6,4
2020	6,4	6,6

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

A partir de 2018 inclúese un cambio de metodoloxía.

2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio

A Estatística estrutural para o sector comercio permite facer unha análise similar á previamente referida, centrada neste caso no sector comercial. O cadro 2.22 resume os principais indicadores estruturais do sector para 2020.

Cadro 2.22

Magnitudes no sector comercial por comunidades autónomas. 2020

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	157.542	96.924.310	7.090.812	1.555.274	500.877
Aragón	22.009	19.895.133	1.484.896	321.475	82.793
Asturias	16.970	10.660.507	928.809	192.351	59.312
Baleares	20.110	12.629.959	1.161.189	216.962	73.337
Canarias	39.725	24.553.658	2.084.537	470.906	149.841
Cantabria	9.615	6.704.417	517.475	85.985	32.625
Castela e León	42.080	29.032.676	1.997.020	443.152	131.603
Castela-A Mancha	36.642	23.528.054	1.570.477	337.974	106.405
Cataluña	145.107	149.190.252	12.453.473	1.800.890	573.633
C. Valenciana	98.280	73.906.179	6.129.611	1.267.549	371.437
Extremadura	21.640	10.593.792	695.896	169.448	57.669
Galicia	53.384	44.500.359	2.753.251	585.806	169.707
Madrid	106.786	186.088.687	12.163.110	1.765.390	487.906
Murcia	28.797	26.218.490	1.801.692	416.629	121.846
Navarra	10.625	10.441.636	655.324	222.680	36.810
País Vasco	37.473	34.010.822	2.570.914	430.189	133.558
A Ríoxa	6.600	4.144.365	331.875	77.382	19.795
Ceuta	1.945	833.488	58.619	19.223	4.281
Melilla	2.893	854.906	49.750	17.820	4.994
España	858.222	764.711.691	56.498.728	10.397.084	3.118.428

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector comercial.

Neste último ano, o sector comercial en Galicia acada unha facturación próxima aos 44.500 mil millóns de €, algo menos dun 9,5%% respecto ao ano anterior. Os soldos e salarios no sector redúcense nun 7,35%, namentres o número de locais comerciais cae nun 2,58%. O investimento en activos materiais aumenta un 5,24%, e emprégase a 5.558 persoas menos que o ano anterior.

De xeito similar ao comentado para o sector industrial, as achegas ao sector comercial están relativamente concentradas entre Madrid, Cataluña, Andalucía e Valencia. En 2020 a comunidade galega achega o 6,22% dos locais comerciais, contribúe cun 5,82% á cifra de negocios, soporta o 4,87% dos soldos e salarios do sector, emprega ao 5,44%

do persoal empregado e realiza o 5,63% dos investimentos materiais no sector comercial.

As variacións experimentadas polas empresas do sector comercial galego en 2020 (cadro 2.23) amosan un maior retroceso en Galicia que na media nacional en locais, cifra de negocios, soldos e salarios e persoal ocupado. En investimentos en activos materiais a porcentaxe en Galicia é moito máis elevada que para a media nacional. O cadro 2.24 presenta a desagregación desta produción comercializada galega en 2020.

Cadro 2.23

Variación interanual no sector comercial por comunidades autónomas. 2019-2020

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	-2%	-7%	-7%	3%	-3%
Aragón	-1%	-2%	-4%	11%	-1%
Asturias	-2%	-4%	-8%	2%	-2%
Baleares	-3%	-18%	-16%	-8%	-7%
Canarias	-7%	-17%	-15%	-11%	-6%
Cantabria	0%	0%	-7%	-21%	-1%
Castela e León	-2%	-13%	-7%	-4%	-3%
Castela-A Mancha	-1%	-5%	-6%	-4%	-2%
Cataluña	-4%	-8%	-7%	-8%	-3%
C. Valenciana	-3%	-6%	-7%	-12%	-3%
Estremadura	-3%	-3%	-7%	13%	-4%
Galicia	-3%	-10%	-7%	5%	-3%
Madrid	-2%	-11%	-2%	-5%	-2%
Murcia	-1%	3%	-3%	-7%	-3%
Navarra	-3%	-5%	-8%	36%	-4%
País Vasco	1%	-7%	-5%	-3%	-3%
A Ríoxa	6%	1%	-1%	16%	2%
Ceuta	22%	-18%	-14%	28%	-3%
Melilla	24%	-7%	-14%	76%	0%
España	-2%	-9%	-6%	-3%	-3%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

Cadro 2.24**Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2020**

	Numero de locais	Cifra de negocios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	5.900	3.615.784	40.396	19.419
451 Venda de vehículos de motor	1.310	2.216.208	22.500	6.095
452 Mantemento e reparación de vehículos de motor	3.534	691.892	6.442	9.109
453 Comercio de repostos e accesorios de vehículos de motor	779	625.454	11.159	3.506
454 Venda, mantemento e reparación de motocicletas e os seus repostos e accesorios	278	82.230	295	709
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, excepto vehículos de motor e motocicletas	15.412	27.025.282	296.516	51.734
461 Intermediarios de comercio	3.480	237.128	5.922	4.256
462 Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	928	798.471	6.697	2.540
463 Comercio por xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	3.844	8.976.689	78.408	16.008
464 Comercio por xunto de artigos de uso doméstico	2.246	9.657.729	122.057	9.917
465 Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecementos especializados	397	428.246	1.045	1.789
466 Comercio por xunto doutra maquinaria, equipos e subministracións	1.448	1.519.710	27.730	6.254
467 Outro comercio por xunto especializado	2.817	5.354.269	54.251	10.517
469 Comercio por xunto non especializado	251	53.039	406	453
47 Comercio polo miúdo, excepto de vehículos de motor e motocicletas	32.072	13.859.293	248.893	98.554
471 Comercio polo miúdo en establecementos non especializados	3.262	5.626.894	142.777	32.128
472 Comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos especializados	5.671	1.046.321	7.879	10.894
473 Comercio polo miúdo de combustible para a automoción en establecementos especializados	661	1.071.795	10.467	3.684
474 Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecementos especializados	933	291.067	6.561	2.582
475 Comercio por xunto doutros artigos de uso doméstico en establecementos especializados	4.940	1.412.374	12.411	11.741
476 Comercio por xunto de artigos culturais e recreativos en establecementos especializados	1.963	399.770	4.911	4.361
477 Comercio por xunto doutros artigos en establecementos especializados	10.605	3.357.081	56.983	27.632
478 Comercio por xunto en postos de venda e en "mercadillos"	3.100	127.631	1.203	3.591
479 Comercio por xunto non realizado nin en establecementos, nin en postos de venda nin en "mercadillos"	936	526.359	5.701	1.942

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

A achega máis elevada corresponde co comercio por xunto e intermediarios de comercio (excepto de vehículos de motor e motocicletas), cunha achega do 60,70% da cifra de negocios total e un investimento en activos materiais superior ao 50,62% do total. O comercio polo miúdo (tamén exceptuando vehículos de motor e motocicletas), cun 31,4% da facturación total do sector, achega o 60,08% dos locais comerciais e o maior volume de persoas ocupadas, un 58,07% do total da ocupación no sector comercial en Galicia.

2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos

A estatística estrutural do sector servizos inclúe actividades variadas, como transporte e almacenamento, hostalaría, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos.

De xeito similar ao comentado para os outros sectores, as achegas do sector servizos están concentradas en Cataluña, Madrid, Andalucía e Valencia (cadro 2.25). Galicia acada a súa maior achega en canto ao número de locais destinados a servizos (5,29% dos totais), seguido polo persoal ocupado no sector 4,54%. No que atinxe á cifra de negocios, supón unha achega do 3,97% do total estatal; soporta o 3,85% dos soldos e salarios do sector en España e achega o 3,43% do investimento en activos materiais (cadro 2.26). Estes datos de 2020 sitúanse no mesmo marco de participación rexistrado en 2019. As variacións producidas na comunidade galega sitúanse no mesmo marco de comportamento que o acontecido neste período en España (gráfico 2.24)

Cadro 2.25

Cifra de negocios no sector servizos por comunidades autónomas. 2020

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	230.456	39.498.275	11.066.670	2.553.855	798.481
Aragón	39.677	8.515.831	2.351.878	570.966	144.055
Asturias	30.931	5.152.997	1.479.055	219.677	100.283
Baleares	51.179	10.846.297	2.521.957	983.603	171.053
Canarias	73.809	14.692.188	3.790.833	977.602	292.933
Cantabria	17.315	3.078.292	896.937	145.764	58.859
Castela e León	63.281	10.950.064	3.170.907	877.404	218.814
Castela-A Mancha	48.849	8.795.575	2.163.986	600.483	159.541
Cataluña	298.610	85.524.062	22.601.666	6.141.087	1.137.291
C. Valenciana	160.452	33.214.292	8.196.481	2.165.735	549.589
Extremadura	24.464	3.627.264	917.841	312.395	76.607
Galicia	80.960	17.116.715	4.120.014	1.085.979	267.927
Madrid	278.147	155.153.962	34.412.135	13.101.946	1.397.531
Murcia	37.531	8.747.861	2.126.526	433.085	145.799
Navarra	18.270	4.168.864	1.167.150	335.292	66.118
País Vasco	62.281	19.597.927	5.464.353	1.057.341	267.515
A Ríoxa	10.326	1.563.484	430.965	81.134	30.810
Ceuta	1.597	295.869	95.998	7.938	5.942
Melilla	1.964	228.723	78.387	7.691	6.558
España	1.530.098	430.768.542	107.053.740	31.658.975	5.895.704

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Cadro 2.26

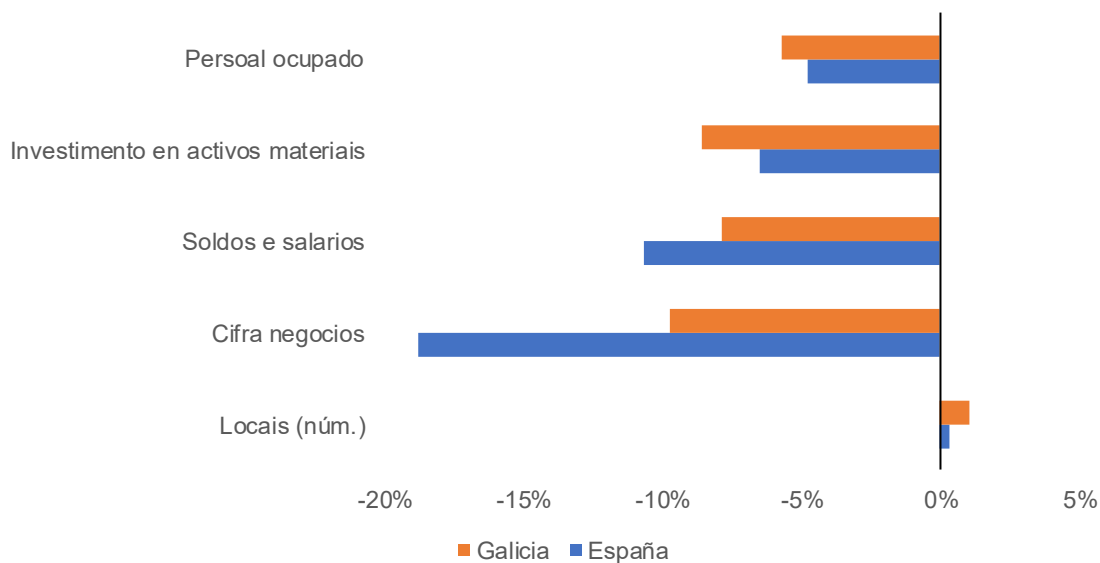
**Variación na cifra de negocios e persoal ocupado no sector servizos.
Por Comunidades autónomas. 2019-2020**

	Cifra de negocios				Persoal ocupado			
	2019		2020		2019		2020	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
	530.619.429	100%	430.768.542	100%	6.188.653	100%	5.895.704	100%
España								
Andalucía	50.152.289	9,45%	39.498.275	9,17%	853.607	13,79%	798.481	13,54%
Aragón	9.916.489	1,87%	8.515.831	1,98%	154.420	2,50%	144.055	2,44%
Asturias	6.122.063	1,15%	5.152.997	1,20%	108.785	1,76%	100.283	1,70%
Baleares	24.433.618	4,60%	10.846.297	2,52%	205.978	3,33%	171.053	2,90%
Canarias	23.688.846	4,46%	14.692.188	3,41%	322.970	5,22%	292.933	4,97%
Cantabria	3.578.332	0,67%	3.078.292	0,71%	61.306	0,99%	58.859	1,00%
Castela e León	13.251.885	2,50%	10.950.064	2,54%	235.136	3,80%	218.814	3,71%
Castela-A Mancha	9.687.964	1,83%	8.795.575	2,04%	162.093	2,62%	159.541	2,71%
Cataluña	105.795.108	19,94%	85.524.062	19,85%	1.194.381	19,30%	1.137.291	19,29%
Valencia	38.657.278	7,29%	33.214.292	7,71%	565.884	9,14%	549.589	9,32%
Extremadura	3.852.831	0,73%	3.627.264	0,84%	76.867	1,24%	76.607	1,30%
Galicia	18.956.454	3,57%	17.116.715	3,97%	284.219	4,59%	267.927	4,54%
Madrid	183.152.657	34,52%	155.153.962	36,02%	1.424.139	23,01%	1.397.531	23,70%
Murcia	9.497.205	1,79%	8.747.861	2,03%	152.443	2,46%	145.799	2,47%
Navarra	4.967.498	0,94%	4.168.864	0,97%	71.046	1,15%	66.118	1,12%
País Vasco	22.422.612	4,23%	19.597.927	4,55%	272.732	4,41%	267.515	4,54%
A Ríoxa	1.815.602	0,34%	1.563.484	0,36%	30.254	0,49%	30.810	0,52%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Gráfico 2.24

Variacións sector servizos España/Galicia. 2019-2020

Fonte: INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

De xeito semellante a anos anteriores, o subsector de transporte e almacenamento presenta a contribución máis importante á cifra total de negocios e investimento en activos materiais ao longo de 2020. A diferenza do que acontece en contexto estatal, en Galicia tamén supón a maior participación en soldos e salarios. Os locais destinados a actividades profesionais científicas e técnicas, pola súa banda, inclúen o maior número de locais. Por outra banda, a participación relativa do transporte e almacenamento en Galicia é lixeiramente superior á que ten en media estatal. Esta participación relativa coincide mimeticamente coa referida en 2019.

Cadro 2.27

Cifra de negocios no sector servizos. Grupos principais. 2020

		Total	Transporte e almacenamento	Hostalaría	Información comunicacións	Actividades inmobiliarias	Profesionais científicas e técnicas	Administrativas e de servizos auxiliares
España	Número de locais	1.530.098	240.515	321.015	82.129	201.253	452.297	202.581
	Cifra de negocios	430.768.542	101.777.333	41.707.505	88.019.143	31.909.651	99.984.382	64.640.131
	Soldos e salarios	107.053.740	20.441.553	12.373.667	19.381.323	3.930.617	27.539.423	22.804.947
	Investimento en activos materiais	31.658.975	8.334.679	3.086.338	4.431.344	7.723.456	2.462.861	5.576.517
	Persoal ocupado	5.895.704	931.743	1.383.240	555.591	283.235	1.182.924	1.506.236
Galicia	Número de locais	80.960	13.393	20.143	3.611	8.199	23.455	10.228
	Cifra de negocios	17.116.715	5.927.671	1.800.185	2.797.719	807.013	3.366.432	2.319.384
	Soldos e salarios	4.120.014	1.003.175	476.210	558.990	87.887	984.061	989.121
	Investimento en activos materiais	1.085.979	281.563	68.539	221.673	297.535	106.334	108.248
	Persoal ocupado	267.927	50.150	63.704	20.091	8.705	53.901	68.657

Fonte: INE, Enquisa estrutural do sector servizos.

Neste eido do sector servizos, en Galicia cómpre prestar especial atención aos datos relacionados co sector do turismo, que toman como referencia as enquisas realizadas mensualmente polo INE: a Enquisa de ocupación hoteleira; a Enquisa de ocupación en cámpings; a Enquisa de ocupación en apartamentos turísticos; e a Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural. Os datos fornecidos nestas enquisas permiten extraer os datos referidos a Galicia, que son publicados anualmente polo IGE. Os últimos datos dispoñibles son de 2021.

Os datos deste ano (cadro 2.28) reflicten que o número de establecementos hoteleiros rexistrados en Galicia en 2021 aumentan nun 0,41%, e as prazas nestes aloxamentos nun 0,24%. Pola contra, os establecemento e prazas en turismo rural presentan unha notable contracción (8,05% e 8,03%, respectivamente). As maiores reducións rexístranse nas provincias da Coruña e Pontevedra (gráfico 2.25), que son tamén as que teñen un maior número de locais destinados ao turismo.

Cadro 2.28

Establecementos hoteleiros e de turismo rural estimados. 2015-2021

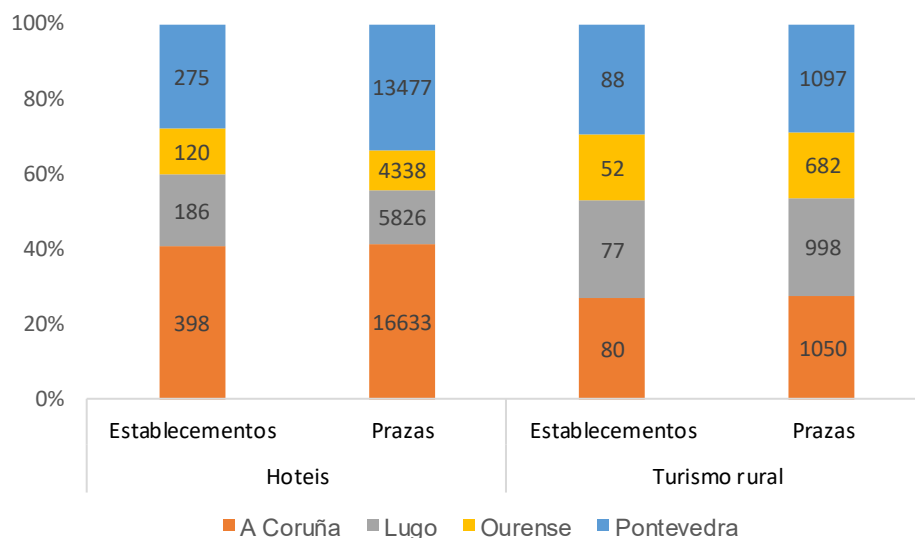
		Establecementos hoteleiros		Establec. de turismo rural	
		Establecementos	Prazas	Establecementos	Prazas
GALICIA	2015	1.498	61.454	496	6.239
	2016	1.512	61.617	495	6.258
	2017	1.497	61.398	472	5.968
	2018	1.418	59.247	478	6.083
	2019	1.417	59.736	451	5.803
	2020	975	40.178	323	4.161
	2021	979	40.274	297	3.827
A CORUÑA	2015	630	25.179	147	1.806
	2016	627	25.220	145	1.777
	2017	629	25.284	138	1.673
	2018	597	24.459	139	1.724
	2019	575	24.275	126	1.610
	2020	397	16.583	87	1.135
	2021	398	16.633	80	1.050
LUGO	2015	300	9.580	123	1.603
	2016	294	9.193	132	1.736
	2017	300	9.136	130	1.731
	2018	275	8.562	127	1.677
	2019	283	8.858	118	1.538
	2020	185	5.810	84	1.088
	2021	186	5.826	77	998
OURENSE	2015	181	6.030	70	927
	2016	187	6.251	69	899
	2017	174	6.043	69	879
	2018	169	5.956	72	950
	2019	165	5.959	74	950
	2020	120	4.332	57	746
	2021	120	4.338	52	682
PONTEVEDRA	2015	387	20.665	156	1.903
	2016	404	20.953	149	1.846
	2017	394	20.935	135	1.685
	2018	377	20.270	140	1.732
	2019	394	20.644	133	1.705
	2020	273	13.453	95	1.192
	2021	275	13.477	88	1.097

Datos en medias anuais

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

Gráfico 2.25

Distribución de establecementos e prazas por provincias. 2021

Fonte: IGE.

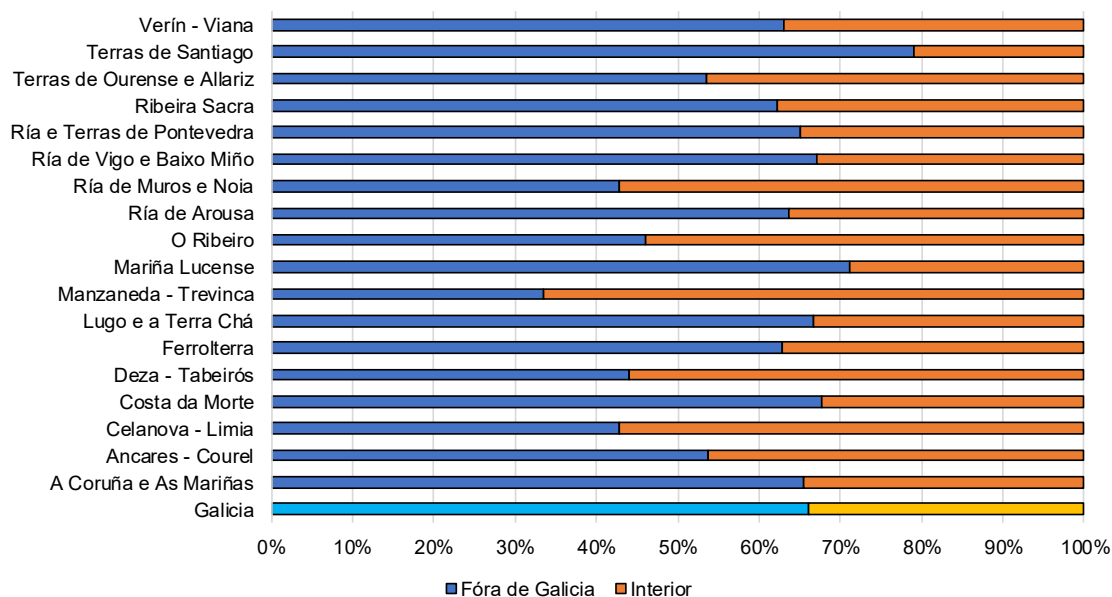
Tomando como indicador o número de noites que os turistas pasan en cada localización, A Ría de Arousa segue a ser o principal atractivo turístico en 2021, seguido pola Ría de Vigo e Baixo Miño, Terras de Santiago e A Coruña es as Mariñas (cadro 2.29). A orixe do turismo segue a ser maioritariamente externo aínda que con diferenzas en función do destino (gráfico 2.26).

Cadro 2.29

Destinos turísticos en Galicia. Noites. 2011-2021

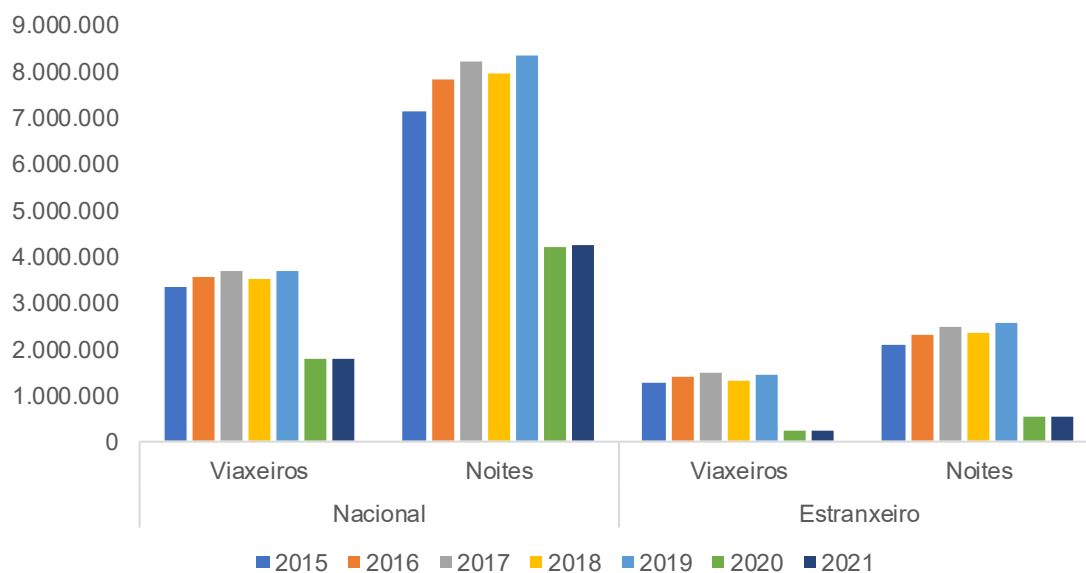
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Coruña e As Mariñas	1.148.095	1.084.510	1.140.541	1.124.959	1.180.999	1.226.618	1.348.705	1.336.614	1.444.820	656.103	1.051.350
Ancares - Courel	86.819	67.981	59.525	82.668	99.616	73.295	95.166	71.008	82.256	27.150	61.210
Celanova - Limia	61.699	45.709	58.190	55.398	58.279	63.261	60.316	65.894	66.366	30.929	39.501
Costa da Morte	190.844	247.193	204.780	315.746	318.506	333.874	385.843	297.574	321.406	196.727	332.449
Deza - Tabeirós	131.266	106.075	94.434	69.494	87.019	102.693	132.757	121.286	120.319	43.185	71.715
Ferrolterra	381.377	349.593	360.569	358.860	389.915	409.176	416.648	432.062	429.802	244.525	410.694
Lugo e a Terra Chá	493.454	447.883	485.130	482.825	519.388	566.865	567.721	556.381	644.288	211.283	400.745
Manzaneda - Trevinca	57.218	52.655	49.426	65.098	66.736	82.447	70.345	78.779	76.050	33.042	49.464
Mariña Lucense	290.278	277.153	298.590	310.305	354.905	381.855	405.094	410.224	451.850	195.457	397.357
O Ribeiro	111.063	77.304	72.348	83.274	103.370	121.524	126.634	120.021	134.260	51.929	80.146
Ría de Arousa	1.697.138	1.540.807	1.529.381	1.635.697	1.793.622	1.971.593	2.189.999	2.025.978	2.074.216	930.689	1.686.307
Ría de Muros e Noia	96.409	86.568	94.269	96.176	97.623	123.520	117.926	128.068	137.520	92.294	113.534
Ría de Vigo e Baixo Miño	1.143.118	1.033.361	1.009.989	1.045.233	1.164.987	1.438.765	1.517.408	1.552.168	1.597.844	774.110	1.316.459
Ría e Terras de Pontevedra	604.362	575.655	556.740	498.968	528.427	563.100	621.892	634.581	719.317	343.565	542.455
Ribeira Sacra	222.830	196.836	217.547	266.734	293.233	331.259	330.943	319.501	304.283	132.113	279.214
Terras de Ourense e Allariz	277.141	272.518	261.769	271.527	296.440	324.404	328.980	334.145	375.144	172.627	256.477
Terras de Santiago	1.501.797	1.431.453	1.485.335	1.658.823	1.794.456	1.888.868	1.881.072	1.744.279	1.864.043	536.555	1.259.058
Verín - Viana	43.763	53.447	70.567	64.772	58.059	61.596	71.087	67.310	56.931	42.812	52.626

Elaboración IGE a partir de datos INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

Gráfico 2.26**Orixe do turismo en Galicia. 2021**

Fonte: IGE.

Así mesmo, rexístrase un lixeiro crecemento do número total de viaxeiros e noites de estancia en Galicia, particularmente no caso de turistas procedentes de España.

Gráfico 2.27**Turismo en Galicia. 2015-2021**

Fonte: IGE.

O que non varía é a preferencia dos turistas polos establecementos hoteleiros, mentres que os establecementos de turismo rural son a opción menos demandada.

Cadro 2.30

Persoas viaxeiras e noites en establecementos por procedencia. Galicia. 2016-2021

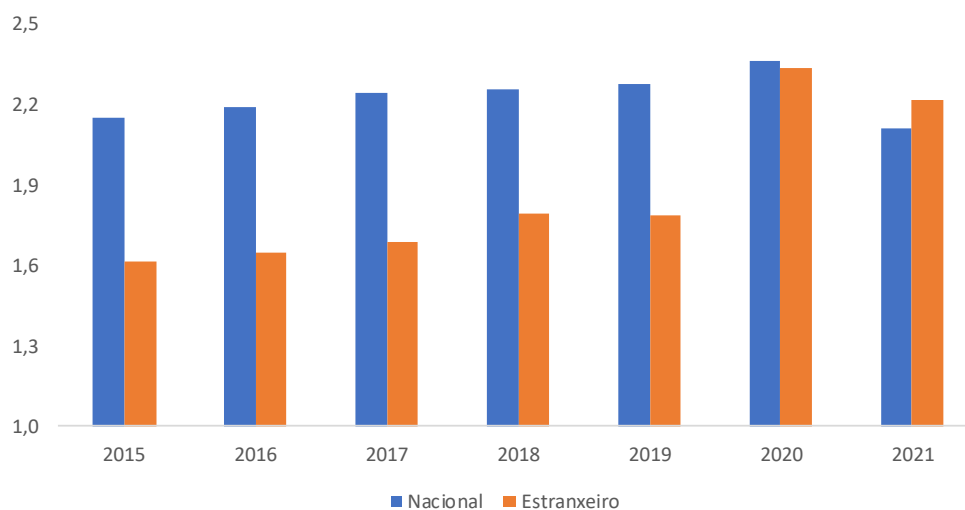
		España		Estranxeiro	
		Viaxeiros/as	Noites	Viaxeiros/as	Noites
2016	Hoteleiros	3.104.208	6.321.254	1.221.242	1.930.627
	Campamentos turísticos	196.913	794.999	75.597	168.640
	Apartamentos turísticos	101.119	367.540	24.445	66.387
	Turismo rural	153.520	317.509	60.145	110.033
2017	Hoteleiros	3.196.479	6.703.144	1.299.176	2.104.782
	Campamentos turísticos	191.432	767.609	73.262	162.951
	Apartamentos turísticos	109.091	389.047	34.684	91.966
	Turismo rural	159.163	340.059	57.355	108.981
2018	Hoteleiros	3.067.816	6.502.470	1.138.863	1.991.480
	Campamentos turísticos	187.607	766.248	73.273	177.320
	Apartamentos turísticos	105.354	373.029	27.341	67.209
	Turismo rural	156.000	311.386	63.285	106.726
2019	Hoteleiros	3.208.122	6.806.778	1.261.446	2.203.919
	Campamentos turísticos	192.765	817.492	78.329	182.595
	Apartamentos turísticos	120.337	441.192	26.076	70.110
	Turismo rural	148.154	297.002	70.938	111.213
2020	Hoteleiros	1.462.445	3.082.552	193.805	430.700
	Campamentos turísticos	159.528	629.601	13.582	36.182
	Apartamentos turísticos	81.615	318.164	7.169	36.797
	Turismo rural	71.776	170.550	5.583	11.356
2021	Hoteleiros	1.465.931	3.094.958	194.157	431.337
	Campamentos turísticos	167.934	669.655	13.850	38.064
	Apartamentos turísticos	80.208	316.488	6.961	36.323
	Turismo rural	73.168	174.493	5.489	11.029

INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural.

Finalmente, compre indicar que o número medio de noites por viaxeiro redúcese en 2021.

Gráfico 2.28

Estancia media por orixe da persoa. 2015-2021

Fonte: IGE.

2.3.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos

O Índice da cifra de negocios na industria (ICN) é un indicador conxuntural que mide a evolución mensual da demanda das ramas industriais, excluindo a construción, sobre a base dunha enquisa mensual entre máis de 12.000 establecementos industriais distribuídos por todo o territorio estatal.

En 2021 este índice aumenta 14,2 puntos porcentuais na comunidade galega (cadro 2.31). Como pode observarse, a recuperación da actividade industrial amósase con forza no ICN das respectivas comunidades autónomas, que recollen unha suba xeneralizada deste indicador (gráfico 2.29). Neste contexto, a comunidade galega presenta un incremento medio.

Cadro 2.31

Índice de negocios na industria. Por comunidades autónomas. 2018-2021

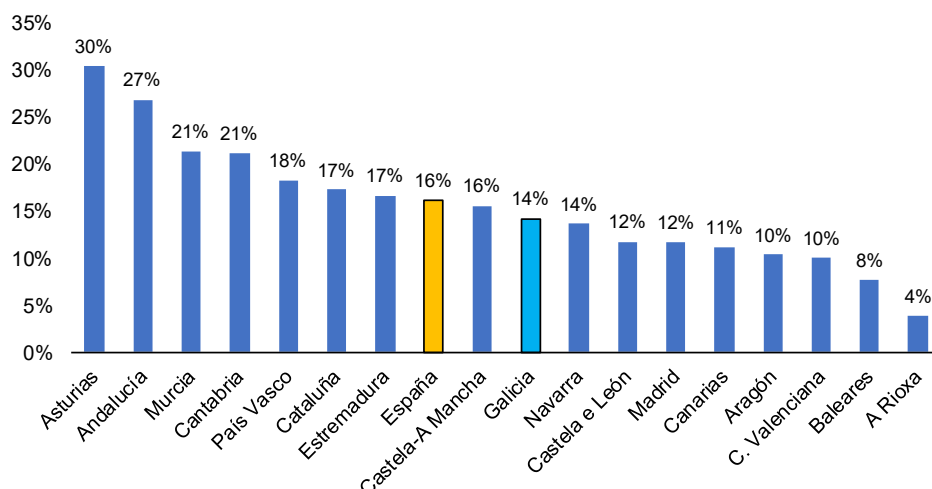
	Índice				Variación		
	2018	2019	2020	2021	18-19	19-20	20-21
Andalucía	113,1	111,6	94,6	120,0	-1,4%	-15,2%	26,8%
Aragón	112,9	115,2	105,5	116,4	2,0%	-8,4%	10,3%
Asturias	115,3	113,8	91,7	119,6	-1,3%	-19,4%	30,3%
Baleares	103,5	105,7	82,9	89,2	2,1%	-21,6%	7,7%
Canarias	101,4	101,6	84,0	93,3	0,3%	-17,4%	11,1%
Cantabria	112,7	110,4	96,1	116,3	-2,1%	-12,9%	21,1%
Castela e León	109,1	102,7	94,0	105,1	-5,9%	-8,4%	11,7%
Castela-A Mancha	112,2	114,9	102,4	118,3	2,4%	-10,9%	15,5%
Cataluña	111,6	112,4	98,7	115,7	0,7%	-12,2%	17,2%
C. Valenciana	112,1	112,8	105,3	115,7	0,6%	-6,7%	10,0%
Extremadura	121,0	119,0	114,7	133,7	-1,7%	-3,6%	16,6%
Galicia	119,0	119,8	112,9	128,9	0,7%	-5,8%	14,2%
Madrid	107,6	109,9	95,4	106,5	2,1%	-13,2%	11,6%
Murcia	132,3	134,6	114,6	139,0	1,8%	-14,9%	21,3%
Navarra	113,9	122,1	106,8	121,3	7,2%	-12,5%	13,6%
País Vasco	116,2	115,5	97,0	114,7	-0,6%	-16,0%	18,2%
A Ríoxa	100,5	103,2	92,1	95,5	2,6%	-10,8%	3,8%
España	113,2	113,6	100,3	116,5	0,4%	-11,7%	16,2%

En porcentaxe anual (media anual).

Fonte: INE, Índice de cifra de negocios na industria (ICN).

Gráfico 2.29

Variación do ICN por comunidades autónomas. 2020-2021

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Un segundo indicador conxuntural a considerar é o Índice de produción industrial (IPI), que mide a evolución mensual da actividade produtiva das ramas industriais (sen incluír a construción) eliminando a influencia dos prezos. Coma no caso do índice anterior, tamén neste caso nótase con forza a recuperación da actividade económica (cadro 2.32): todas as comunidades reflicten un aumento do IPI entre 2020 e 2021, que en Galicia acada o 8,3%. Este incremento rexistrado na comunidade galega (gráfico 2.30) é superior ao producido en media estatal (7,1%).

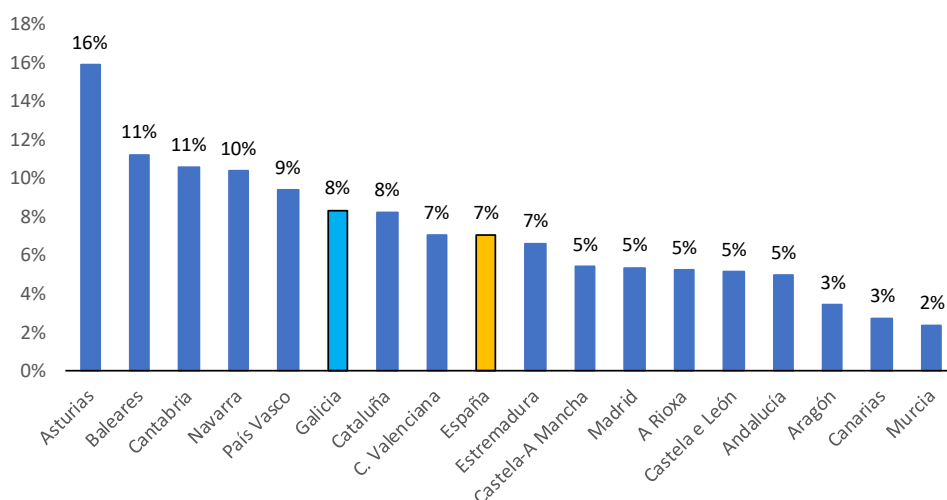
Cadro 2.32

**Variación do Índice xeral de produción industrial^(*).
Por comunidades autónomas. 2018-2021**

	Índice				Variación		
	2018	2019	2020	2021	18-19	19-20	20-21
Andalucía	101,7	102,6	90,5	95,0	0,9%	-11,8%	5,0%
Aragón	106,3	107,1	98,2	101,5	0,7%	-8,3%	3,4%
Asturias	107,5	102,9	88,6	102,7	-4,2%	-13,9%	15,9%
Baleares	97,1	91,0	72,0	80,0	-6,3%	-20,9%	11,2%
Canarias	98,0	96,4	86,3	88,7	-1,7%	-10,4%	2,7%
Cantabria	115,4	112,7	102,3	113,1	-2,3%	-9,3%	10,6%
Castela e León	98,6	97,7	88,8	93,4	-0,9%	-9,1%	5,2%
Castela-A Mancha	100,8	104,1	95,4	100,6	3,3%	-8,4%	5,4%
Cataluña	107,7	106,4	96,5	104,5	-1,2%	-9,3%	8,3%
C. Valenciana	105,1	106,4	100,3	107,4	1,3%	-5,8%	7,1%
Extremadura	103,5	101,2	98,9	105,4	-2,2%	-2,3%	6,6%
Galicia	109,2	105,1	96,1	104,1	-3,8%	-8,5%	8,3%
Madrid	106,5	108,9	101,7	107,2	2,3%	-6,6%	5,4%
Murcia	108,1	116,3	113,6	116,3	7,5%	-2,3%	2,4%
Navarra	103,5	113,6	100,7	111,2	9,8%	-11,4%	10,4%
País Vasco	105,9	108,4	93,1	101,9	2,4%	-14,1%	9,4%
A Ríoxa	90,0	91,7	80,6	84,9	1,8%	-12,0%	5,3%
España	105,2	105,9	96,2	103,0	0,7%	-9,2%	7,1%

(*) En media anual.

Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI).

Gráfico 2.30**Variación do IPI por comunidades autónomas. 2020-2021**

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI)

O valor do índice na comunidade galega é superior á media estatal en bens de consumo, bens de consumo duradeiro, bens de consumo non duradeiro e bens intermedios. Resulta inferior en bens de equipo e especialmente enerxía (cadro 2.33). O gráfico 2.31 recolle estes resultados.

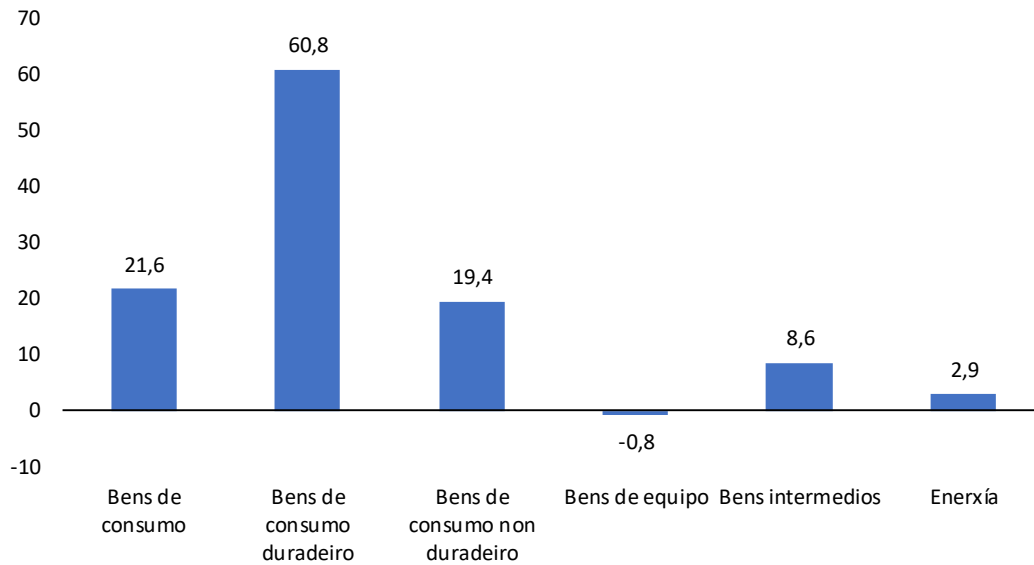
Cadro 2.33**Estrutura IPI*. Galicia/España. 2018-2021**

	2018		2019		2020		2021	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Bens de consumo	102,0	112,3	103,5	119,0	96,2	107,1	103,6	130,2
Bens de consumo duradeiro	104,6	131,3	103,4	136,0	89,4	112,5	105,5	180,9
Bens de consumo non duradeiro	101,8	111,3	103,5	118,1	96,8	106,8	103,4	127,5
Bens de equipo	110,3	98,2	113,1	103,5	95,6	94,2	101,8	93,4
Bens intermedios	108,6	121,0	107,8	117,1	99,3	108,8	109,2	118,1
Enerxía	99,4	106,2	99,0	83,0	92,7	76,4	95,1	78,6

(*) En media anual.

Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI)

Gráfico 2.31
Variación do IPI Galicia. 2020-2021

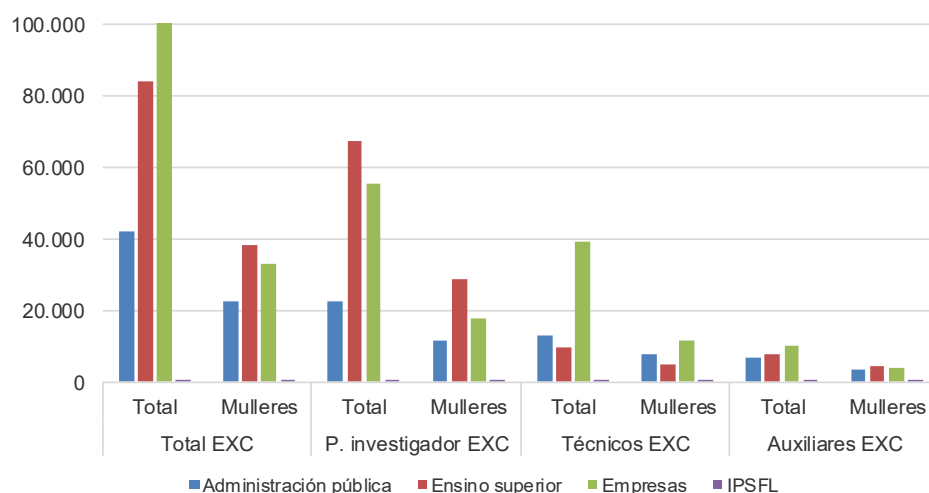
Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI)

2.4. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+i)

Esta parte do informe analiza a evolución do gasto en investigación científica na comunidade galega, incluíndo unha perspectiva comparada co resto das comunidades autónomas. A base de referencia para a obtención de datos obxecto de análise son os datos da Estatística sobre as actividades en investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), que miden os recursos económicos e humanos destinados a investigación por todos os sectores económicos (empresas, Administracións, ensino superior e institucións privadas sen ánimo de lucro).

Os últimos datos dispoñibles son de 2020. Segundo estes datos, o gasto interno en persoal empregado en actividades de investigación e desenvolvemento (I+D) en España en 2020 superou os 15.768 millóns de €, un incremento do 1,3% sobre o ano anterior. As actividades de I+D en 2020 empregaron a un total de 231.769 persoas en equivalencia a xornada entre persoal investigador, técnico e auxiliar (gráfico 2.32). Polo tanto, en 2020 este emprego reduciuse en 356 persoas sobre o ano precedente. O 40,7% son mulleres, das que o 61,45% son persoal investigador, o 25,8% técnico e o 12,7% persoas empregadas en postos auxiliares.

Gráfico 2.32
Persoal I+D. 2020

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

En 2020 a comunidade galega destina máis de 641 millóns de € a I+D, 14,3 millóns máis que o ano anterior (cadro 2.34). O emprego en actividades de I+D redúcese en 311 persoas. Neste período, todas as comunidades autónomas con excepción de Aragón, Asturias, Canarias, Castela e León, Comunidade Valenciana, Extremadura, País Vasco e A Ríoxa melloran as súas achegas en I+D. Os incrementos producidos na comunidade galega -superiores á media estatal- sitúana como a sexta comunidade autónoma con maior aumento en gasto. En cómputo global, Galicia é responsable do 4,1% do gasto total en I+D e emprega o 4,6% do total de persoas empregadas nestas actividades no Estado. Madrid e Cataluña continúan a ser as comunidades con maiores participacións neste gasto, cun 27,0% e un 23,0% do total, respectivamente, seguidas por Andalucía (10,3%) e o País Vasco (9,3%).

A contribución da comunidade galega a actividades de I+D en 2020 supón unha achega do 1,1% do PIB (gráfico 2.33). A orde de comunidades con maior gasto total en I+D en relación ao PIB encabézaa o País Vasco, cunha achega do 2,2% do seu PIB, seguida por Madrid (2,0%), Navarra (1,9%) e Cataluña (1,7%). Galicia (1,1%) sitúase en octavo lugar, por debaixo da media do Estado (1,40%). A nosa comunidade autónoma continúa, en consecuencia, coa senda crecente de achegas en proporción ao seu PIB que iniciou en 2015 (gráfico 2.34).

Cadro 2.34

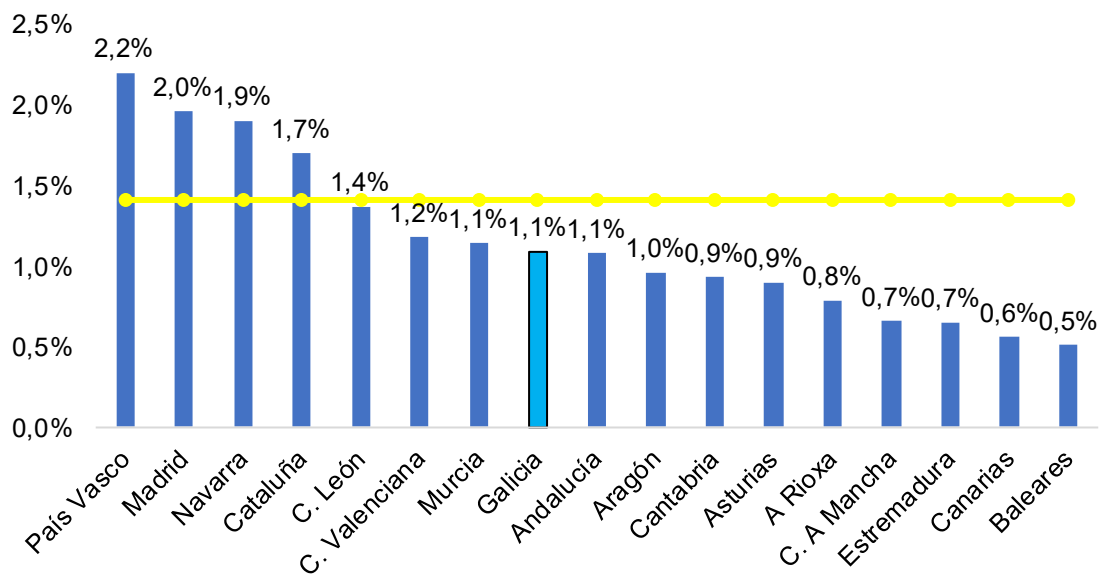
Gastos internos e persoal en I+D. Por comunidades autónomas. 2020

	Gastos I+D interna			Persoal en equivalencia a xornada completa		
	Total (Miles de €)	%	Taxa de variación 2020-2019	Total (Miles de €)	%	Taxa de variación 2020-2019
Andalucía	1.627.247	10,3	5,8	25.908	11,2	4,2
Aragón	339.438	2,2	-5,3	5.974	2,6	-4,7
Asturias	193.658	1,2	-1,0	3.375	1,5	-9,1
Baleares	137.698	0,9	2,6	2.777	1,2	-0,6
Canarias	217.808	1,4	-0,9	3.729	1,6	4,4
Cantabria	120.120	0,8	0,9	1.960	0,8	4,3
Castela e León	758.475	4,8	-5,3	10.554	4,6	-0,4
Castela-A Mancha	261.065	1,7	3,2	3.506	1,5	4,1
Cataluña	3.619.256	23,0	0,6	50.776	21,9	-2,6
C. Valenciana	1.236.012	7,8	-2,2	20.608	8,9	-0,3
Extremadura	125.337	0,8	-10,0	2.647	1,1	2,9
Galicia	641.680	4,1	2,3	10.774	4,6	-2,8
Madrid	4.252.947	27,0	3,7	57.171	24,7	2,9
Murcia	341.157	2,2	5,5	6.409	2,8	1,4
Navarra	366.353	2,3	3,0	4.758	2,1	-4,5
País Vasco	1.461.517	9,3	-0,9	19.517	8,4	-0,8
A Ríoxa	64.412	0,4	-4,9	1.203	0,5	-4,6
España	15.768.133	100,0	1,3	231.769	100,0	0,2

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

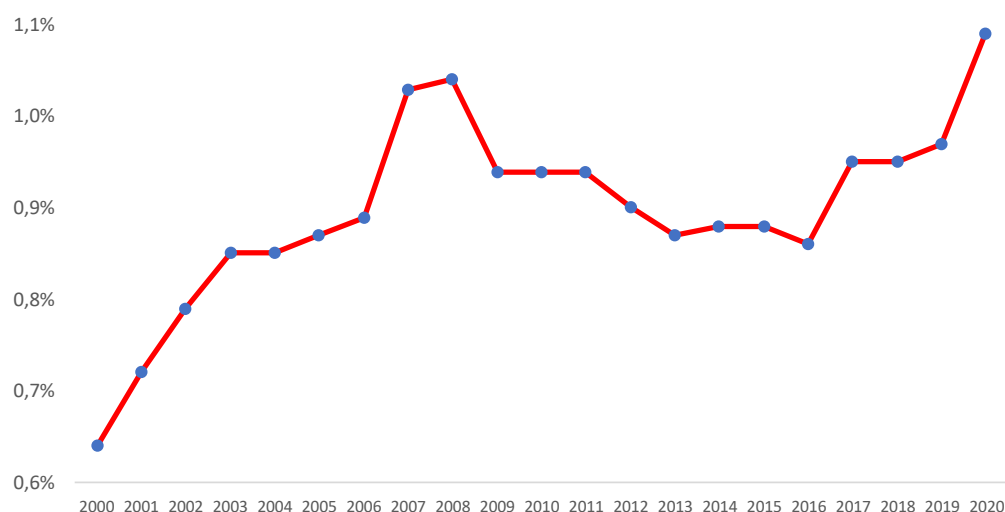
Gráfico 2.33

Gasto en I+D (% sobre PIB) por comunidades autónomas. 2020

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

Gráfico 2.34
Galicia. Gasto en I+D (% sobre PIB). 2000- 2020

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

O sector empresarial galego (cadro 2.35) aumenta en 2019 lixeiramente a súa participación no gasto total en I+D, cun 55,6% do gasto total. En segundo lugar, os centros de ensino superior achegan o 33,4% do gasto. O resto das achegas repártense entre as Administracións públicas (15,3%) e as institucións privadas en ánimo de lucro (IPSFL) cun 0,4%. Polo tanto, tanto o sector empresarial galego como as Administracións públicas galegas teñen unha participación no gasto total de I+D inferior á media estatal, a costa dunha participación claramente superior dos centros de ensino superior (33,4% fronte a 26,6% en media estatal) e unha similar por conta das IPSFL (cadro 2.36). Como en anos precedentes, o sector servizos acada a meirande parte do gasto en I+D (gráfico 2.35) e emprega a máis persoal nestas actividades e, en particular, unha parte notablemente superior no persoal de investigación para sustentar a súa actividade.

Cadro 2.35

Gastos internos totais en I+D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2020

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.627.247	1,08%	590.260	305.840	727.876	3.272
Aragón	339.438	0,96%	190.142	72.666	76.630	.
Asturias	193.658	0,90%	104.478	25.759	63.386	35
Baleares	137.698	0,51%	50.961	36.311	(...)	(...)
Canarias	217.808	0,56%	44.218	81.197	92.283	109
Cantabria	120.120	0,93%	45.332	21.633	51.539	1.617
Castela e León	758.475	1,37%	480.169	54.322	223.836	148
Castela-A Mancha	261.065	0,66%	149.203	37.722	73.869	271
Cataluña	3.619.256	1,70%	2.171.137	668.489	763.710	15.920
C. Valenciana	1.236.012	1,18%	571.033	139.721	524.778	480
Extremadura	125.337	0,65%	36.051	29.537	(...)	(...)
Galicia	641.680	1,09%	326.081	98.462	214.458	2.679
Madrid	4.252.947	1,96%	2.450.627	1.005.489	777.308	19.523
Murcia	341.157	1,14%	164.983	35.694	140.339	141
Navarra	366.353	1,90%	247.294	33.479	(...)	(...)
País Vasco	1.461.517	2,20%	1.117.876	89.500	253.023	1.118
A Ríoxa	64.412	0,79%	27.292	17.048	(...)	(...)
España	15.768.133	1,41%	8.767.460	2.752.925	4.202.013	45.734

Datos en miles de euros

(1) Institucións privadas sen ánimo de lucro.

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Cadro 2.36

Distribución porcentual dos gastos internos totais en I+D. Por CC.AA. e sector de execución. 2020

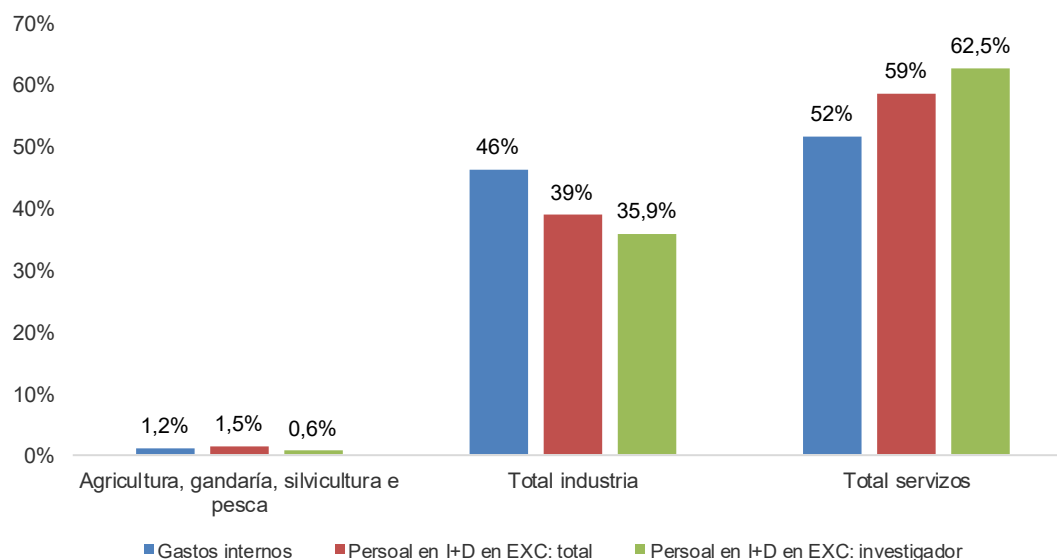
	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.627.247	36,27%	18,79%	44,73%	0,20%
Aragón	339.438	56,02%	21,41%	22,58%	(...)
Asturias	193.658	53,95%	13,30%	32,73%	0,02%
Baleares	137.698	37,01%	26,37%	(...)	(...)
Canarias	217.808	20,30%	37,28%	42,37%	0,05%
Cantabria	120.120	37,74%	18,01%	42,91%	1,35%
Castela e León	758.475	63,31%	7,16%	29,51%	0,02%
Castela-A Mancha	261.065	57,15%	14,45%	28,30%	0,10%
Cataluña	3.619.256	59,99%	18,47%	21,10%	0,44%
C. Valenciana	1.236.012	46,20%	11,30%	42,46%	0,04%
Extremadura	125.337	28,76%	23,57%	(...)	(...)
Galicia	641.680	50,82%	15,34%	33,42%	0,42%
Madrid	4.252.947	57,62%	23,64%	18,28%	0,46%
Murcia	341.157	48,36%	10,46%	41,14%	0,04%
Navarra	366.353	67,50%	9,14%	(...)	(...)
País Vasco	1.461.517	76,49%	6,12%	17,31%	0,08%
A Ríoxa	64.412	42,37%	26,47%	(...)	(...)
España	15.768.133	55,60%	17,46%	26,65%	0,29%

En porcentaxe (agás a primeira columna, que está en miles de euros)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Gráfico 2.35**Gasto en I+D por sectores industriais. Galicia. 2020**

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

No conxunto do Estado, o gasto total en I+D repártese de xeito relativamente equilibrado entre o sector servizos e a industria (cadro 2.37). No primeiro caso, destaca o gasto realizado polas actividades profesionais, científicas e técnicas, seguido a distancia polo executado polos servizos de información e comunicacións. No relacionado coa industria, cabe salientar o gasto realizado pola industria farmacéutica, o do vinculado a vehículos de motor e o doutro material de transporte. Esta participación protagonista reproduce a mesma clasificación do ano 2019.

Cadro 2.37

Gastos totais en I+D (por sector). España. 2020

	Gastos internos (miles de euros)		Persoal en I+D en EXC: total persoal		Persoal en I+D en EXC: persoal investigador	
	Total	%	Total	%	Total	%
TOTAL EMPRESAS	8.767.460	100%	104.728	100%	55.299	100%
1. AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA (CNAE 01, 02, 03)	103.450	1,18%	1.521	1,45%	346	0,63%
TOTAL INDUSTRIA	4.051.765	46,21%	40.690	38,85%	19.828	35,86%
2. Industrias extractivas e do petróleo (CNAE 05, 06, 07, 08, 09, 19)	78.248	0,89%	412	0,39%	245	0,44%
3. Alimentación, bebidas e tabaco (CNAE 10, 11, 12)	269.979	3,08%	3.146	3,00%	1.324	2,39%
4. Têxtil, confección, coiro e calzado (CNAE 13, 14, 15)	60.401	0,69%	913	0,87%	258	0,47%
5. Madeira, papel e artes gráficas (CNAE 16, 17, 18)	46.066	0,53%	714	0,68%	265	0,48%
6. Química (CNAE 20)	312.855	3,57%	4.195	4,01%	2.013	3,64%
7. Farmacia (CNAE 21)	773.822	8,83%	5.266	5,03%	2.583	4,67%
8. Caucho e plásticos (CNAE 22)	96.460	1,10%	1.083	1,03%	425	0,77%
9. Produtos minerais non metálicos diversos (CNAE 23)	46.726	0,53%	642	0,61%	254	0,46%
10. Metalurxia (CNAE 24)	52.691	0,60%	521	0,50%	275	0,50%
11. Manufacturas metálicas (CNAE 25)	135.728	1,55%	1.745	1,67%	797	1,44%
12. Produtos informáticos, electrónicos e ópticos (CNAE 26)	186.641	2,13%	2.954	2,82%	1.937	3,50%
13. Material e equipo eléctrico (CNAE 27)	199.768	2,28%	2.606	2,49%	1.312	2,37%
14. Outra maquinaria e equipo (CNAE 28)	265.341	3,03%	3.787	3,62%	1.842	3,33%
15. Vehículos de motor (CNAE 29)	597.858	6,82%	4.704	4,49%	1.701	3,08%
16. Outro material de transporte (CNAE 30)	683.630	7,80%	4.767	4,55%	2.815	5,09%
17. Mobles (CNAE 31)	16.511	0,19%	294	0,28%	106	0,19%
18. Outras actividades de fabricación (CNAE 32)	60.963	0,70%	829	0,79%	451	0,82%
19. Reparación e instalación de maquinaria e equipo (CNAE 33)	19.622	0,22%	292	0,28%	153	0,28%
20. Enerxía e auga (CNAE 35, 36)	122.969	1,40%	1.560	1,49%	933	1,69%
21. Saneamento, xestión de residuos e descontaminación (CNAE 37, 38, 39)	25.487	0,29%	260	0,25%	141	0,26%
22. Construción (CNAE 41, 42, 43)	90.388	1,03%	1.239	1,18%	565	1,02%
TOTAL SERVICIOS	4.521.856	51,58%	61.278	58,51%	34.560	62,50%
23. Comercio (CNAE 45, 46, 47)	362.120	4,13%	3.953	3,77%	2.182	3,95%
24. Transportes e almacenamento (CNAE 49, 50, 51, 52, 53)	65.601	0,75%	823	0,79%	219	0,40%
25. Hostalaría (CNAE 55, 56)	4.701	0,05%	50	0,05%	34	0,06%
26. Información e comunicacións (CNAE 58, 59, 60, 61, 62, 63)	1.162.057	13,25%	20.059	19,15%	9.770	17,67%
27. Actividades financeiras e de seguros (CNAE 64, 65, 66)	88.724	1,01%	1.113	1,06%	331	0,60%
28. Actividades inmobiliarias (CNAE 68)	16.462	0,19%	157	0,15%	69	0,12%
29. Actividades profesionais, científicas e técnicas (CNAE 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	2.590.751	29,55%	31.385	29,97%	19.914	36,01%
30. Actividades administrativas e servizos auxiliares (CNAE 77, 78, 79, 80, 81, 82)	99.926	1,14%	1.629	1,56%	697	1,26%
31. Actividades sanitarias e de servizos sociais (CNAE 86, 87, 88)	94.533	1,08%	1.549	1,48%	1.059	1,92%
32. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento (CNAE 90, 91, 92, 93)	14.960	0,17%	180	0,17%	63	0,11%
33. Outros servizos (CNAE 85-854, 94, 95, 96)	22.021	0,25%	381	0,36%	223	0,40%

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D.

En correspondencia coas achegas dos respectivos sectores ao gasto total nas actividades de I+D, as empresas son as principais empregadoras de persoal para estas actividades (cadro 2.38). A participación no emprego das entidades de institucións é similar á media estatal, aínda que lixeiramente inferior no caso das Administracións públicas, que se compensa cunha maior achega por parte das institucións de ensino superior (cadro 2.39). O 64,22% destas persoas empregadas son persoal investigador (cadro 2.40).

Cadro 2.38

Persoal en actividades en I+D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2020

	PERSOAL	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	25.908	8.043	5.715	12.065	85
Aragón	5.974	2.569	1.193	2.211	.
Asturias	3.375	1.492	537	1.343	3
Baleares	2.777	652	595	(...)	(...)
Canarias	3.729	723	1.198	1.806	2
Cantabria	1.960	649	457	831	23
Castela e León	10.554	4.343	1.068	5.139	4
Castela-A Mancha	3.506	1.601	612	1.284	9
Cataluña	50.776	25.246	10.298	15.058	174
C. Valenciana	20.608	8.390	2.425	9.783	10
Extremadura	2.647	652	611	(...)	(...)
Galicia	10.774	4.786	1.644	4.301	43
Madrid	57.171	26.619	13.208	17.173	171
Murcia	6.409	2.308	581	3.517	4
Navarra	4.758	2.550	450	(...)	(...)
País Vasco	19.517	13.669	1.275	4.556	17
A Ríoxa	1.203	430	292	(...)	(...)
España	231.769	104.728	42.160	84.325	556

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Cadro 2.39

Distribución do persoal actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2020

	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	25.908	31,04%	22,06%	46,57%	0,33%
Aragón	5.974	43,01%	19,97%	37,02%	(...)
Asturias	3.375	44,20%	15,92%	39,79%	0,09%
Baleares	2.777	23,49%	21,44%	(...)	(...)
Canarias	3.729	19,38%	32,14%	48,43%	0,05%
Cantabria	1.960	33,13%	23,34%	42,38%	1,15%
Castela e León	10.554	41,15%	10,12%	48,69%	0,04%
Castela-A Mancha	3.506	45,68%	17,44%	36,63%	0,25%
Cataluña	50.776	49,72%	20,28%	29,66%	0,34%
C. Valenciana	20.608	40,71%	11,77%	47,47%	0,05%
Extremadura	2.647	24,63%	23,08%	(...)	(...)
Galicia	10.774	44,42%	15,26%	39,92%	0,40%
Madrid	57.171	46,56%	23,10%	30,04%	0,30%
Murcia	6.409	36,01%	9,06%	54,88%	0,05%
Navarra	4.758	53,60%	9,46%	(...)	(...)
País Vasco	19.517	70,03%	6,53%	23,34%	0,09%
A Ríoxa	1.203	35,71%	24,27%	(...)	(...)
España	231.769	45,19%	18,19%	36,38%	0,24%

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Cadro 2.40

**Persoal investigador en actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2020**

	PERSOAL	PERSOAL INVESTIGADOR	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾	% persoal investigador s/ total
Andalucía	25.908	15.093	3.613	2.615	8.833	33	58,26%
Aragón	5.974	3.970	1.311	667	1.993	(...)	(...)
Asturias	3.375	2.333	889	243	1.199	2	69,13%
Baleares	2.777	1.984	278	364	(...)	(...)	(...)
Canarias	3.729	2.669	391	618	1.658	2	71,57%
Cantabria	1.960	1.305	307	346	633	20	66,60%
Castela e León	10.554	6.869	2.220	547	4.100	2	65,09%
Castela-A Mancha	3.506	1.812	624	377	808	2	51,67%
Cataluña	50.776	30.160	12.657	5.943	11.452	108	59,40%
C. Valenciana	20.608	13.046	4.351	1.438	7.247	9	63,30%
Extremadura	2.647	1.864	314	249	(...)	(...)	(...)
Galicia	10.774	6.920	2.909	860	3.123	27	64,22%
Madrid	57.171	35.711	14.275	6.771	14.559	105	62,46%
Murcia	6.409	4.293	967	322	3.002	4	66,99%
Navarra	4.758	2.858	1.079	293	(...)	(...)	(...)
País Vasco	19.517	13.627	8.941	692	3.980	14	69,82%
A Ríoxa	1.203	786	169	183	(...)	(...)	(...)
España	231.769	145.372	55.299	22.527	67.212	334	62,72%

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fuente: INE, Estadística sobre actividades en I+D.

A información dispoñible permite desagregar o gasto de persoal destinado a mulleres e homes en 2020 (cadro 2.41). No conxunto estatal, as mulleres representan o 40,72% do gasto total de persoal en actividades de I+D, e un pouco menos (39,90%) no referente a persoal investigador. No ámbito da comunidade galega esta participación é lixeiramente superior (41,07%), por riba da media estatal. A desagregación das mulleres empregadas en actividades de I+D en función da institución empregadora (cadro 2.42) permite observar que a participación das mulleres en Galicia supera a media estatal moi particularmente no caso das Administracións públicas e as IPSFL, aínda que tamén nas institucións de ensino superior. Pola contra, reflíctese unha presenza relativamente inferior nas empresas.

Cadro 2.41

% Mulleres no persoal de actividades en I+D por comunidades autónomas. 2020

	Persoal	Investigadoras
Andalucía	40,56	39,40
Aragón	39,51	41,67
Asturias	38,08	39,18
Baleares	43,88	46,61
Canarias	40,51	39,72
Cantabria	40,62	41,31
Castela e León	42,92	43,70
Castela-A Mancha	38,91	39,66
Cataluña	41,10	38,78
C. Valenciana	41,45	40,01
Estremadura	39,01	37,99
Galicia	41,07	39,73
Madrid	41,47	41,10
Murcia	40,07	39,19
Navarra	41,45	42,84
País Vasco	36,35	35,68
A Ríoxa	44,38	48,96
España	40,72	39,90

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Cadro 2.42

% Total do persoal por sectores e comunidades autónomas (mulleres). 2020

	PERSOAL				INVESTIGADORAS			
	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	29,07	52,08	42,91	20,85	26,26	48,79	41,99	40,00
Aragón	27,96	47,43	48,66	(...)	30,77	45,47	47,57	(...)
Asturias	29,99	53,17	41,09	15,63	30,80	56,19	42,00	0,00
Baleares	25,66	54,57	(...)	(...)	28,76	54,97	(...)	(...)
Canarias	31,48	39,86	44,53	75,00	33,90	33,65	43,32	72,22
Cantabria	28,94	52,77	43,31	31,42	33,15	51,24	40,35	24,37
Castela e León	29,22	58,93	51,17	58,14	29,60	56,90	49,56	62,50
Castela-A Mancha	31,64	49,55	42,88	42,05	32,98	48,73	40,68	0,00
Cataluña	33,15	53,58	45,69	58,36	32,44	47,75	41,02	52,54
C. Valenciana	31,11	60,53	45,59	40,00	30,86	58,33	41,89	33,33
Estremadura	28,30	49,88	(...)	(...)	26,46	49,20	(...)	(...)
Galicia	27,43	63,85	47,41	53,92	28,61	59,69	44,42	59,26
Madrid	33,45	54,00	44,06	63,69	34,30	52,14	42,52	57,51
Murcia	34,43	45,76	42,84	28,57	32,04	44,61	40,92	28,57
Navarra	32,50	55,43	(...)	(...)	34,51	52,72	(...)	(...)
País Vasco	30,57	56,01	48,07	68,97	30,63	43,50	45,53	75,54
A Ríoxa	32,17	51,35	(...)	(...)	40,79	54,40	(...)	(...)
España	31,69	53,74	45,37	51,72	31,75	50,33	43,06	50,81

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

As respectivas dotacións de gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas, inxerida nunha serie histórica (cadro 2.43), permite detectar una tendencia á estabilidade en relación cos anos precedentes, coas pequenas diferenzas previamente sinaladas. No que se refire á situación no conxunto da UE (cadro 2.44),

unicamente Suecia, Austria, Alemaña e Bélxica superan o limiar do 3% do PIB fixado pola Estratexia Europa 2020 para un crecemento intelixente, sostible e integrador no marco europeo. España non chega a media da UE en ningún dos anos da serie analizada, e tamén o investimento da comunidade galega queda por debaixo deste obxectivo común. A evolución das achegas respectivas do Estado e a comunidade autónoma nos últimos anos (gráfico 2.36) non parecen anticipar unha converxencia co obxectivo a curto prazo.

Cadro 2.43

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado.

Por comunidades autónomas. 2000-2020

	2000	2001(*)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009(**)	2010	2011	2012(***)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andalucía	0,65	0,60	0,60	0,85	0,76	0,84	0,89	1,02	1,03	1,11	1,22	1,16	1,07	1,08	1,06	1,02	0,92	0,92	0,92	0,93	1,08
Aragón	0,69	0,69	0,71	0,70	0,69	0,79	0,87	0,90	1,03	1,12	1,13	0,97	0,98	0,93	0,93	0,92	0,91	0,88	0,92	0,94	0,96
Asturias	0,82	0,69	0,62	0,67	0,65	0,70	0,88	0,92	0,97	1,01	1,06	0,97	0,92	0,89	0,83	0,74	0,74	0,81	0,81	0,83	0,90
Baleares	0,22	0,23	0,24	0,24	0,26	0,27	0,29	0,33	0,36	0,38	0,43	0,37	0,35	0,34	0,32	0,32	0,32	0,36	0,39	0,39	0,51
Canarias	0,47	0,54	0,58	0,52	0,58	0,58	0,65	0,64	0,63	0,60	0,63	0,60	0,54	0,52	0,49	0,50	0,47	0,50	0,47	0,46	0,56
Cantabria	0,46	0,57	0,53	0,45	0,44	0,45	0,79	0,88	1,01	1,17	1,24	1,11	1,04	0,93	0,84	0,84	0,83	0,82	0,86	0,84	0,93
C. León	0,64	0,82	0,80	0,86	0,93	0,89	0,97	1,10	1,27	1,15	1,11	1,04	1,17	1,03	1,02	1,01	1,11	1,22	1,30	1,34	1,37
C. A Mancha	0,56	0,34	0,43	0,42	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,63	0,69	0,70	0,62	0,56	0,55	0,55	0,56	0,57	0,53	0,60	0,66
Cataluña	1,06	1,10	1,19	1,27	1,33	1,35	1,42	1,48	1,62	1,70	1,66	1,60	1,55	1,54	1,50	1,52	1,46	1,48	1,53	1,51	1,70
C. Valenciana	0,71	0,74	0,77	0,83	0,89	0,98	0,95	0,95	1,05	1,11	1,08	1,05	1,06	1,06	1,05	1,01	1,01	1,00	1,05	1,10	1,18
Extremadura	0,54	0,59	0,59	0,62	0,41	0,68	0,72	0,74	0,86	0,90	0,88	0,85	0,75	0,76	0,68	0,65	0,57	0,58	0,61	0,68	0,65
Galicia	0,64	0,72	0,79	0,85	0,85	0,87	0,89	1,03	1,04	0,94	0,94	0,94	0,90	0,87	0,88	0,88	0,86	0,95	0,95	0,97	1,09
Madrid	1,58	1,67	1,76	1,69	1,64	1,81	1,96	1,92	2,02	2,05	2,06	2,00	1,76	1,78	1,70	1,70	1,66	1,66	1,70	1,70	1,96
Murcia	0,69	0,62	0,54	0,68	0,65	0,73	0,76	0,91	0,86	0,87	0,92	0,86	0,86	0,85	0,87	0,86	0,92	0,92	0,97	1,00	1,14
Navarra	0,87	1,16	1,05	1,34	1,80	1,68	1,91	1,88	1,94	2,19	2,04	2,12	2,01	1,84	1,79	1,65	1,65	1,76	1,72	1,70	1,90
Pais Vasco	1,16	1,36	1,29	1,39	1,51	1,48	1,58	1,87	1,98	2,13	2,03	2,15	2,29	2,16	2,08	1,95	1,94	1,94	2,02	1,99	2,20
A Ríoxa	0,57	0,62	0,54	0,63	0,66	0,66	1,04	1,16	1,01	1,08	1,06	1,02	0,91	0,81	0,93	0,89	0,84	0,90	0,81	0,77	0,79
España	0,91	0,95	0,99	1,05	1,06	1,12	1,20	1,27	1,35	1,39	1,40	1,36	1,30	1,28	1,24	1,22	1,19	1,21	1,24	1,25	1,41

Dende 2001 (*) ata 2009 PIB pm base 2000.
Dende 2009 (**) ata 2012 PIB pm base 2008.
Dende 2012 (***) en adelante PIB pm base 2010.
Fonte: INE, Estadística de I+D.

Cadro 2.44**Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB.
Países OCDE Europa: 2016-2020**

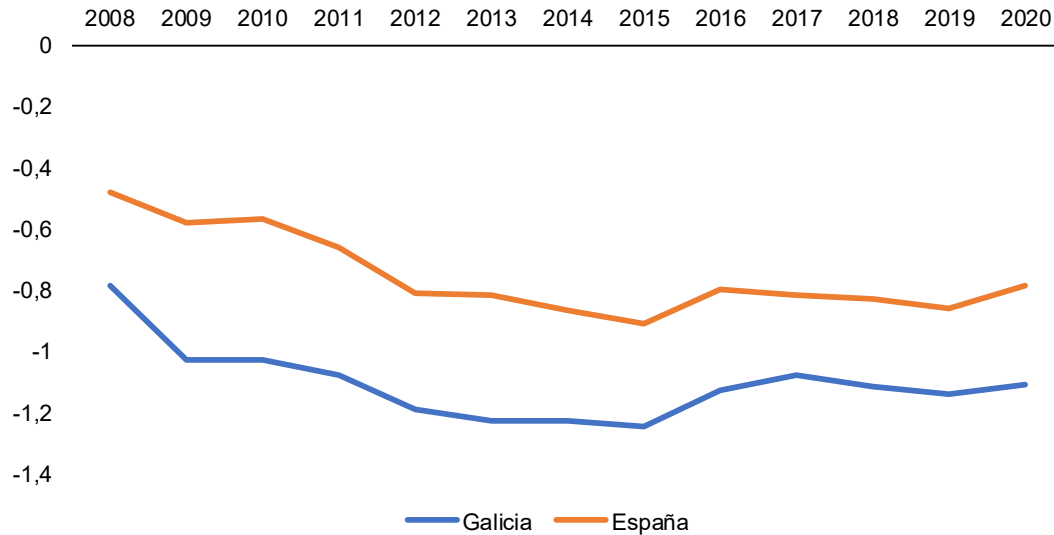
	2016	2017	2018	2019	2020
Australia	..	1,79	..	1,80	..
Austria	3,12	3,06	3,09	3,13	3,20
Bélgica	2,52	2,67	2,86	3,16	3,48
Canadá	1,73	1,69	1,68	1,59	1,70
Chile	0,37	0,36	0,37	0,34	..
Colombia	0,27	0,26	0,31	0,32	0,29
República Checa	1,67	1,77	1,90	1,93	1,99
Dinamarca	3,09	2,93	2,97	2,89	2,96
Estonia	1,24	1,28	1,42	1,63	1,79
Finlandia	2,72	2,73	2,76	2,80	2,91
Francia	2,22	2,20	2,20	2,19	2,35
Alemania	2,94	3,05	3,11	3,17	3,14
Grecia	1,01	1,15	1,21	1,28	1,50
Hungría	1,18	1,32	1,51	1,48	1,61
Islandia	2,11	2,08	2,00	2,32	2,47
Irlanda	1,18	1,26	1,17	1,23	1,23
Israel	4,51	4,66	4,80	5,14	5,44
Italia	1,37	1,37	1,42	1,46	1,53
Japón	3,11	3,17	3,22	3,21	3,27
Corea	3,99	4,29	4,52	4,63	4,81
Letonia	0,44	0,51	0,64	0,64	0,71
Lituania	0,84	0,90	0,94	0,99	1,16
Luxemburgo	1,27	1,24	1,17	1,18	1,13
México	0,39	0,33	0,31	0,28	0,30
Países Bajos	2,15	2,18	2,14	2,18	2,29
Nueva Zelandia	..	1,35	..	1,41	..
Noruega	2,04	2,10	2,05	2,16	2,28
Polonia	0,96	1,03	1,21	1,32	1,39
Portugal	1,28	1,32	1,35	1,40	1,62
República Eslovaca	0,79	0,89	0,84	0,83	0,91
Eslovenia	2,01	1,87	1,95	2,05	2,15
Suecia	3,25	3,36	3,32	3,39	3,53
Suiza	..	3,03	..	3,15	..
Turquía	0,94	0,95	1,03	1,06	1,09
Reino Unido	1,64	1,66	1,70	1,71	..
Estados Unidos	2,85	2,91	3,01	3,18	3,45
Argentina	0,53	0,56	0,50	0,46	..
China	2,10	2,12	2,14	2,23	2,40
Rumanía	0,48	0,50	0,50	0,48	0,47
Federación Rusa	1,10	1,11	0,99	1,04	1,10
Singapur	2,07	1,90	1,81	1,89	..
Sudáfrica	0,82	0,83	..	..	..
China Taipéi	3,09	3,19	3,35	3,49	3,64
Galicia	0,86	0,95	0,95	0,97	1,09
España	1,19	1,21	1,24	1,25	1,41
UE27	1,99	2,03	2,07	2,11	2,20
OCDE	2,33	2,37	2,44	2,51	2,68

Fonte: INE.

Gráfico 2.36

Evolución do gasto en I+D sobre PIB. Diferencial coa media EU-27

Galicia/España. 2008-2020

Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

2.5. Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de innovación tecnolóxica nas empresas, realizada polo INE, permite coñecer a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño etc.). O cadro 2.45 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas con actividades innovadoras no ano 2020, a partir do INE desagregados por comunidades autónomas. Nese ano, a comunidade galega contaba cun total de 1.029 empresas innovadoras, un 4,9% do total destas empresas no conxunto do Estado. Polo tanto, a comunidade galega mantén o sexto posto no que se refire a participación de empresas con actividades innovadoras. A intensidade de innovación do total de empresas galegas é inferior á media estatal, ao igual que a intensidade de innovación das empresas con actividades innovadoras.

Cadro 2.45

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa e comunidades autónomas. 2020

	Empresas con gasto en innovación	Intensidade de innovación ⁽¹⁾		
		Do total de empresas	Das empresas con gasto en innovación	Das empresas con actividades de I+D
Andalucía	2.357	0,70	2,25	2,16
Aragón	646	0,61	1,21	1,35
Asturias	289	0,86	1,73	1,92
Baleares	444	1,00	5,34	14,01
Canarias	627	0,39	2,59	4,78
Cantabria	206	0,34	0,49	0,40
Castela e León	744	1,29	3,88	4,16
Castela-A Mancha	589	0,61	1,86	1,56
Cataluña	4.518	1,53	3,21	3,55
C. Valenciana	2.256	1,01	1,87	3,33
Extremadura	218	0,35	1,48	1,41
Galicia	1.029	0,82	1,43	1,80
Madrid	3.865	0,98	1,61	1,75
Murcia	680	0,64	1,74	1,96
Navarra	450	1,34	2,57	2,38
País Vasco	1.862	2,27	3,95	4,42
A Ríoxa	190	0,73	2,34	1,97
España	20.976	1,08	2,08	2,40

¹⁾ Intensidade de innovación=(Gasto actividades innovadoras/cifra de negocios)x100

Fonte : INE.

No cómputo total do período 2018-2020 rexístranse un total de 1.587 empresas innovadoras en Galicia, entre as cales destacan as de innovación xeral, as de proceso e as de produto, unha distribución similar á reflectida no conxunto do Estado.

Cadro 2.46

Empresas innovadoras por comunidades autónomas e tipo de innovación. 2018-2020

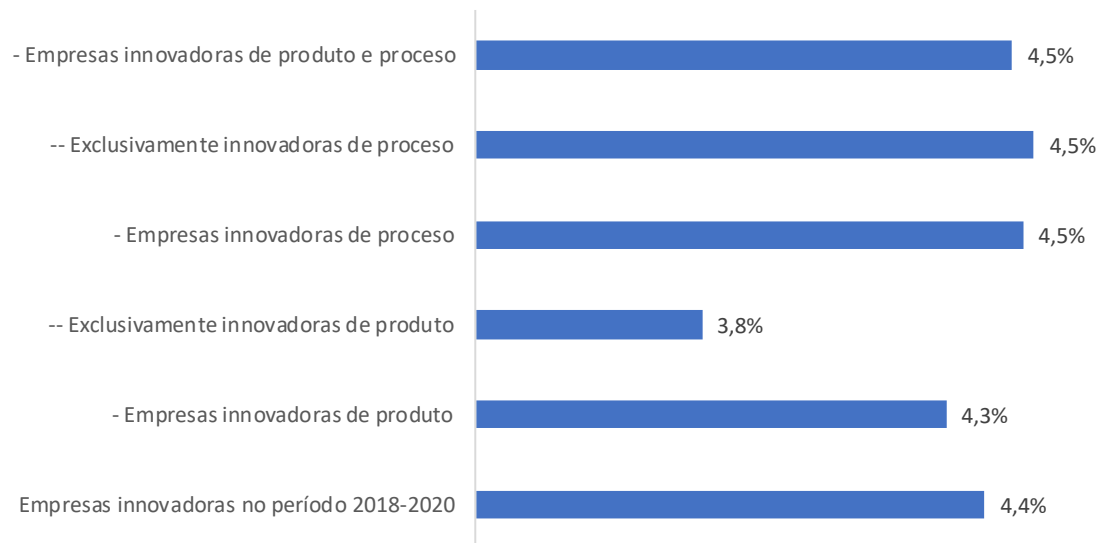
	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	C.-A Mancha
Empresas innovadoras no período 2018-2020	36.026	4.961	1.022	539	809	1.144	318	1.327	1.068
- Empresas innovadoras de produto	20.168	2.823	574	263	441	516	172	747	626
-- Exclusivamente innovadoras de produto	4.290	774	109	52	101	117	19	152	140
- Empresas innovadoras de proceso	31.736	4.187	914	487	708	1.026	300	1.175	927
-- Exclusivamente innovadoras de proceso	15.858	2.138	448	276	368	627	146	580	442
- Empresas innovadoras de produto e proceso	15.878	2.049	466	211	340	399	153	595	486
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa
Empresas innovadoras no período 2018-2020	7.473	3.952	477	1.587	6.816	1.249	650	2.304	298
- Empresas innovadoras de produto	4.248	2.256	291	873	3.671	749	398	1.339	154
-- Exclusivamente innovadoras de produto	876	543	68	165	626	160	75	269	30
- Empresas innovadoras de proceso	6.596	3.409	409	1.422	6.190	1.089	574	2.034	268
-- Exclusivamente innovadoras de proceso	3.224	1.696	186	714	3.145	500	252	965	144
- Empresas innovadoras de produto e proceso	3.372	1.712	223	708	3.045	588	323	1.070	124

Fonte: INE.

A participación das empresas galegas no conxunto das empresas innovadoras do Estado é variable, atendendo ao tipo de innovación. Como se pode comprobar no gráfico 2.37, destacan especialmente as innovacións producidas no ámbito do produto e proceso.

Gráfico 2.37

Empresas Innovadoras por tipo de innovación. % Galicia sobre total España. 2018-2020

Fonte: INE.

As empresas que declaran algún tipo de actividade innovadora en 2020 en Galicia son 1.126, 430 menos que o ano anterior. Polo tanto, Galicia achega un 5,36% do total estatal (cadro 2.47), pasando a ocupar o sexto lugar en función desta participación no volume de empresas. O gasto en innovación destas empresas supón un 4,2% do total de gasto en innovación en España, unha ganancia de tres décimas porcentuais en relación co ano anterior. Este datos sitúan á comunidade galega coma a sétima en volume de gasto. O gasto medio en actividades para a innovación tecnolóxica realizado por estas empresas en 2020 acadou 641 mil euros, un valor inferior á media estatal, que se sitúa en 813 mil euros por empresa (gráfico 2.38).

Cadro 2.47

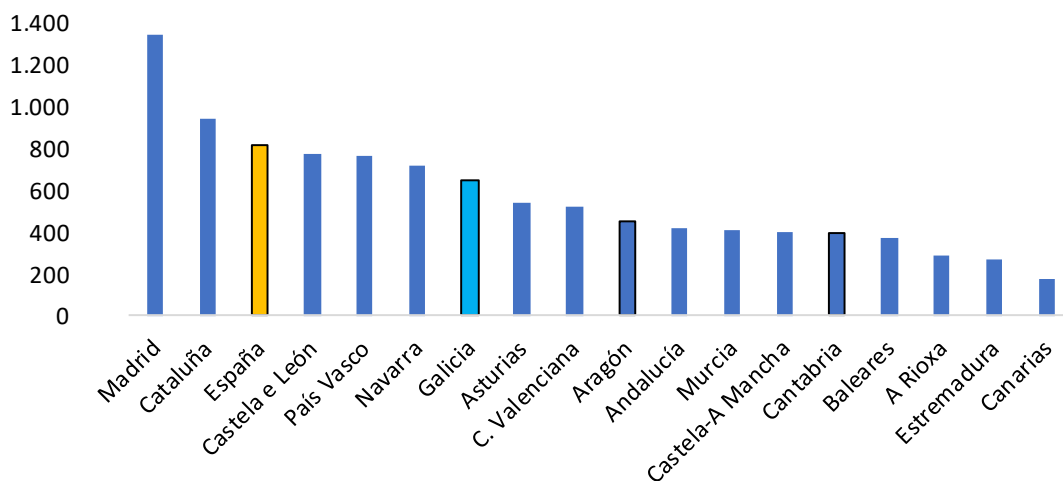
Empresas e gasto en actividades innovadoras segundo onde se realiza o gasto. 2020 (miles de €)

	Nº de empresas con gasto en innovación	Gasto en innovación
Andalucía	2.654	1.102.338
Aragón	731	329.285
Asturias	354	191.831
Baleares	485	178.579
Canarias	675	119.751
Cantabria	232	90.217
Castela e León	935	725.773
Castela-A Mancha	716	284.135
Cataluña	4.797	4.512.494
C. Valenciana	2.438	1.255.475
Estremadura	269	71.441
Galicia	1.126	722.049
Madrid	3.913	5.267.327
Murcia	757	307.781
Navarra	501	360.094
País Vasco	1.951	1.493.099
A Rioxa	209	60.227
España	20.976	17.074.397

Fonte: INE.

Gráfico 2.38

Gasto medio en innovación das empresas (2020). Miles de €.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

A porcentaxe de empresas galegas que obteñen financiamento para actividades innovadoras mediante a emisión de accións é superior á media española (cadro 2.48). Por outra banda, tamén en 2020 a vía preferente de financiamento destas actividades en Galicia é a través de créditos ou emisión de débeda, aínda que nunha porcentaxe inferior á que supón esta vía de financiamento na media estatal.

Cadro 2.48

**% Empresas con actividades innovadoras por tipo de financiamento privado.
Galicia/España. 2018-2020**

Actividades innovadoras no período 2018-2020	España	Galicia
% de empresas que obtiveron financiamento mediante emisión de accións ⁽¹⁾	1,08	0,70
% de empresas que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras ⁽²⁾	22,43	26,06
% de empresas que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda ⁽¹⁾	34,76	32,64
% de empresas que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras ⁽²⁾	11,05	9,44
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante emisión de accións ^{(3) (4)}	2,30	1,29
% de empresas con actividades innovadoras que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras ^{(3) (5)}	42,98	62,99
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda ^{(3) (4)}	44,26	40,55
% de empresas con actividades innovadoras que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras ^{(3) (5)}	35,24	33,79

Notas:

(1) % sobre o total de empresas.

(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.

(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o período de estudo.

(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.

(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo.

Fonte: INE.

Igualmente importante é o papel das Administracións públicas e institucións como alternativa de financiamento das actividades innovadoras (cadro 2.49), que en Galicia é máis activo que na media estatal para o caso das Administracións locais e autonómicas. Por outra banda, cómpre destacar tamén o rol da UE como entidade financiadora, tanto a título individual coma a través do programa Horizon.

Os elevados custos da actividade innovadora son o principal factor de dificultade na realización de actividades innovadoras en Galicia (cadro 2.50). A enumeración de factores limitadores na realización de actividades do eido da innovación é similar en Galicia e no contexto estatal. No que atinxe ao resultado esperado (cadro 2.51), a mellora das satisfacción dos clientes e o posicionamento en liderado de calidade parecen ser os principais impulsores da actividade innovadora das empresas galegas. Finalmente, as organizacións empresariais parecen usar fundamentalmente tecnoloxía preexistente na propia empresa para desenvolver as súas innovacións (cadro 2.52).

Cadro 2.49**% Empresas con actividades innovadoras por tipo de financiamento pública. Galicia/España. 2018-2020**

Actividades innovadoras no período 2018-2020	España	Galicia
% de empresas que obtiveron financiación das Administracións locais ou autonómicas ^{(6) (1)}	14,18	13,88
% de empresas que usaron o financiamento das Administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras ^{(6) (2)}	18,81	32,56
% de empresas que obtiveron financiamento da Administración do Estado ^{(6) (1)}	13,47	5,99
% de empresas que usaron o financiamento da Administración do Estado para realizar actividades innovadoras ^{(6) (2)}	18,48	44,57
% de empresas que obtiveron financiamento do programa Horizon 2020 ⁽¹⁾	0,76	0,77
% de empresas que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras ⁽²⁾	91,91	93,58
% de empresas que obtiveron financiamento doutras institucións da UE ⁽¹⁾	3,01	2,69
% de empresas que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras ⁽²⁾	22,53	61,79
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiación das Administracións locais ou autonómicas ^{(6) (3) (1)}	23,30	32,87
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento das Administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras ^{(6) (3) (2)}	46,49	60,11
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiación da Administración do Estado ^{(6) (3) (1)}	23,13	16,31
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento da Administración do Estado para realizar actividades innovadoras ^{(6) (3) (2)}	43,51	71,57
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiación do programa Horizon 2020 ^{(3) (1)}	3,00	3,29
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras ^{(3) (2)}	95,35	95,59
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiación doutras institucións da UE ^{(3) (1)}	6,24	8,79
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras ^{(3) (2)}	44,44	82,77

Notas:

(1) % sobre o total de empresas.

(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.

(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o período de estudo.

(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.

(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo.

(6) As organizacións do sector público inclúen as entidades públicas como as administracións central, autonómica e local e axencias, universidades, hospitais e outros provedores de servizos públicos.

Fonte: INE.

Cadro 2.50**% Empresas por factores que dificultan a realización de actividades innovadoras. Galicia/España. 2018-2020**

Actividades innovadoras no período 2018-2020	España	Galicia
Falta de financiamento dentro da empresa ou grupo de empresas (1)	14,71	13,68
Falta de financiamento de fontes exteriores privadas (1)	12,76	11,37
Dificultades para obter axudas ou subvencións públicas (1)	19,53	16,62
Costes demasiado elevados (1)	25,24	24,26
Falta de persoal cualificado dentro da empresa (1)	14,23	16,94
Falta de socios para colaboración (1)	8,94	10,53
Falta de acceso a coñecementos externos (1)	10,66	11,01
Incerteza respecto á demanda no mercado das ideas da empresa (1)	19,94	19,28
Demasiada competencia no mercado (1)	15,91	12,71
Existen outras prioridades dentro da empresa (1)	44,33	46,16

(1) % de empresas, sobre o total de empresas, que consideran que os seguintes factores tiveron un grado de importancia elevado á hora de dificultar a decisión de iniciar ou execución mesma das actividades innovadoras.

Fonte: INE.

Cadro 2.51

% Empresas por tipo de estratexia máis importante. Galicia/España. 2018-2020

Actividades innovadoras no período 2018-2020	España	Galicia
As centradas en mellorar bens ou servizos existentes	32,13	31,19
As centradas en introducir novos bens ou servizos	6,05	5,27
As centradas en precios baixos (liderado de prezos)	12,75	11,01
As centradas en calidade alta (liderado de calidade)	40,73	37,92
As centradas nunha ampla gama de bens ou servizos	13,51	12,18
As centradas nun ou nun número pequeno de bens ou servizos clave	10,70	10,69
As centradas en satisfacer grupos de clientes establecidos	40,08	38,22
As centradas en chegar a novos grupos de clientes	30,70	28,09
As centradas en bens ou servizos estandarizados	12,29	10,70
As centradas en solucións específicas para clientes	28,66	25,24

(1) % de empresas, sobre o total de empresas, que consideran que as estratexias tiveron un grado de importancia elevado no desempeño económico da empresa.

Fonte: INE.

Cadro 2.52

% Empresas por tipo de tecnoloxía máis importante. Galicia/España. 2018-2020

Actividades innovadoras no período 2018-2020	España	Galicia
% de empresas que compraron tecnoloxía xa usada pola empresa ou unha actualización	27,21	26,95
% de empresas que compraron tecnoloxía nova non utilizada previamente pola empresa	7,17	8,41

(1) % sobre o total de empresas.

Fonte: INE.